

Raisa Leppänen

Ympäristökorvausjärjestelmän vertailua kausilla 2007– 2013 ja 2014–2020

Opinnäytetyö

Syksy 2016

SeAMK Elintarvike- ja maatalous

Agrologi (AMK)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Elintarvike- ja maatalous

Tutkinto-ohjelma: Agrologi (AMK)

Suuntautumisvaihtoehto: Kasvinviljely

Tekijä: Raisa Leppänen

Työn nimi: Ympäristökorvausjärjestelmän vertailua kausilla 2007–2013 ja 2014–2020

Ohjaaja: Juhani Suojaranta

Vuosi: 2016

Sivumäärä:64

Liitteiden lukumäärä: 2

Euroopan Unionin yhteinen maataluspolitiikka uudistui vuonna 2015. Muutokset koskivat myös ympäristötukea, joka muuttui uudeksi ympäristökorvaukseksi. Vanhan ympäristötuen perus-, lisä- ja erityistoimenpiteet jäivät pois ja tilalla ovat uuden ympäristökorvauksen tila- ja lohkokohdaiset toimenpiteet. Ympäristökorvaukseen sitoudutaan viideksi vuodeksi. Sitoumuksen vähimmäispinta-ala on peltokasveilla 5 hehtaaria, yläikärajaa ympäristökorvauksessa ei ole. Ympäristökorvaus sisältää mm. kohdentamisalueita, myös ilmastonmuutokseen ja sen hillitsemiseen panostetaan.

Opinnäytetyön tavoitteena on vertailla vanhaa ympäristötukea ja uutta ympäristökorvausta. Osana opinnäytetyötä on kyselytutkimus, jonka tavoitteena on selvittää viljelijöiden mielipiteitä muutoksesta. Kyselyn kysymykset liittyvät tuen muutoksiin ja sen vaikutuksiin tiloilla. Kokonaisuutena kyselyn tulosten perusteella on havaittavissa muutokseen perehtymisen ja tiedonsaannin tärkeys.

Tuen muuttuminen koski erityisesti sen rakennetta. Tuen sisältö pysyi suurelta osin samanlaisena, joitakin toimia yhdistettiin tai laajennettiin, jotkut toimet taas jäivät kokonaan pois. Uudessa ympäristökorvauksessa toimenpiteet ovat aikaisempaa tarkennettumpia ja kohdennettumpia.

Avainsanat: EU, ympäristökorvaus, ohjelmakausi 2014-2020

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Food and Agriculture

Degree programme: Agriculture and Rural Enterprises

Specialisation: Crop production

Author/s: Raisa Leppänen

Title of thesis: Comparing environmental support in agriculture between reforms 2007–2013 and 2014–2020

Supervisor(s): Juhani Suojäranta

Year: 2016 Number of pages: 64 Number of appendices: 2

The European Union's common agricultural policy was revised in 2015. The changes related to environmental support. The old measures of the environmental support were replaced with new measures, which apply to either the farm or each land parcel. The commitment period is five years. The minimum area is 5 hectares, and there is no upper age limit for the farmer. Environmental support includes e.g. focal areas, and focuses also on climate change and restraining it.

The aim of the thesis is to compare the old and the new environmental support. As part of the thesis there is a survey, the aim of which is to determine any change in farmers' opinions. The survey questions are related to changes in the support and its effects on farms. Based on the overall results of the survey it can be seen that access to information and familiarization in the changes are important.

Changes in the support applied in particular to its structure. The content of the support remained largely unchanged; some steps were combined or expanded; and some were deleted. The new environmental support measures are more and more focused.

Keywords: EU, Environmental support of agriculture, reform 2014-2020

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo.....	6
1 JOHDANTO.....	7
2 MAATALOUDEN TUKIJÄRJESTELMÄ.....	8
2.1 Maatalouden tukijärjestelmä Suomessa.....	9
2.1.1 Kansalliset tuet.....	10
2.1.2 EU:n kokonaan rahoittamat tuet.....	11
2.1.3 EU:n osittain rahoittamat tuet.....	11
2.1.4 Täydentävät ehdot.....	12
2.2 Valvonta ja seuraamukset.....	13
2.2.1 Valvontamenetelmät.....	13
2.2.2 Valvontatapahtuma.....	14
2.2.3 Seuraamukset.....	14
3 YMPÄRISTÖKORVAUSJÄRJESTELMÄ.....	16
3.1 Maatalouden ympäristötukijärjestelmä 2007–2013.....	16
3.1.1 Tavoitteet.....	17
3.1.2 Tukikelpoisuusperusteet.....	18
3.1.3 Vähimmäisvaatimukset.....	18
3.1.4 Perustoimenpiteet.....	19
3.1.5 Ympäristötuen perustoimenpiteiden mukainen typpilannoitus.....	20
3.1.6 Ympäristötuen perustoimenpiteiden mukainen fosforilannoitus.....	21
3.1.7 Ympäristötuen lisätoimenpiteiden mukainen lannoitus.....	23
3.1.8 Ympäristötuen erityistukisopimusten mukainen lannoitus.....	25
3.1.9 Tuen maksaminen ja määrä.....	27
4 MAATALOUDEN YMPÄRISTÖKORVAUSJÄRJESTELMÄ 2014– 2020.....	29
4.1 Tavoitteet.....	29
4.2 Tukikelpoisuusperusteet.....	30

4.3	Ympäristösitoumus	30
4.3.1	Ympäristösitoumuksen vähimmäisvaatimukset	31
4.4	Tilakohtainen toimenpide: Ravinteiden tasapainoinen käyttö	31
4.4.2	Ympäristösitoumuksen lohkokohtaiset toimenpiteet	39
4.4.3	Tuen maksaminen ja määrä	44
5	VERTAILU	46
5.1	Rakenne	46
5.2	Tukikelpoisuusperusteet	46
5.3	Vähimmäisvaatimukset	47
5.4	Vanhat perustoimenpiteet ja uusi tilakohtainen toimenpide	47
5.5	Vanhat lisätoimenpiteet ja uudet lohkokohtaiset toimenpiteet.....	48
5.6	Tuen maksaminen ja määrä.....	49
6	KYSELYTUTKIMUS.....	50
7	KYSELYN TULOKSET.....	51
7.1	Taustatiedot	51
7.2	Perehtyminen muutokseen ympäristökorvaukseen siirryttäessä.....	51
7.3	Ympäristökorvauksen mukanaan tuomat muutokset viljelijän omalla tilalla	
	52	
7.4	Lohkokohtaisten toimenpiteiden tarkentaminen ja kohdentaminen.....	52
7.5	Typen ja fosforin lannoitemäärät.....	53
7.6	Tukimäärään riittävyys	53
7.7	Uudet asiat.....	54
7.8	Ympäristökorvaukseen sitoutuminen tulevaisuudessa.....	55
8	KYSELYN TULOSTEN ARVIOINTI.....	56
9	JOHTOPÄÄTÖKSET	58
	LÄHTEET	60
10	LIITTEET	1

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluettelo

Kuvio 1. Tukialueet	10
Kuvio 2. Esitys uudesta ympäristökorvausjärjestelmästä.....	40
Taulukko 1. Perustason tilakohtaisista vaatimuksista aiheutuvat seuraamukset ..	14
Taulukko 2. Viljojen typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) perustoimenpide: peltokasvien lannoitus.....	20
Taulukko 3. Viljojen fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella.	22
Taulukko 4. Ympäristötuen perustoimenpiteistä maksetun tuen määrä vuonna 2013.....	27
Taulukko 5. Ympäristötuen lisätoimenpiteistä maksetun tuen määrä vuonna 2013.	28
Taulukko 6. Viljan, öljy- ja teollisuuskasvien sekä palkokasvien, sokerijuurikkaan ja perunan typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v).....	34
Taulukko 7 Saavutettuun satotasoon liittyvät taulukkoon 5. tehtävät typpilannoitemäärien enimmäislisäykset (kg/ha/v).....	36
Taulukko 8. Fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella.	37
Taulukko 9. Saavutetun satomäärän perusteella korjattava fosforilannoituksen määrä (kg/ha/v).....	39
Taulukko 10. Ympäristösitoumuksen korvaustasot.....	44
Taulukko 11. Peltujen talviaikainen kasvipeitteisyys	45

1 JOHDANTO

Maataloustuet uudistuivat vuona 2015, uudistuksen koki myös ympäristötuki, joka muuttui ympäristökorvaukseksi. Muutos koski oleellisesti tuen rakennetta ja toteutusta. Aikaisemmin tilat jaettiin kotieläin- ja kasvinviljelytiloihin, muutoksen myötä tätä jakoa ei enää ympäristökorvauksen osalta suoriteta. Aikaisemman tukikauden tilakohtaiset lisätoimenpiteet muuttuivat suurelta osin kaikille tiloille valittaviksi lohkokohtaisiksi toimenpiteiksi.

Tuen rakenteen ja toteutuksen lisäksi myös tukitaso koki muutoksen. Ympäristökorvaukselle varattu rahoitus on aikaisempaa pienempi, mutta suunnittelemalla omalle tilalle soveltuvat toimenpiteet hyvin voidaan tiloilla päästä lähelle vanhaa tukitasoa. (Käki, R. 2015, 32–34)

Opinnäytetyössäni käsittelen Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uuden ohjelmakauden muutoksia Suomessa ympäristökorvauksen osalta. Teoriaosuudessa käsitellään sekä vanhaa ympäristötukea että uutta ympäristökorvausta, sekä paneudutaan niiden eroihin.

Opinnäytetyön tavoitteena on vertailla ympäristötukea ja ympäristökorvausta, sekä selvittää viljelijöiden mielipiteitä muutoksesta. Tutkimusosiossa keskitytään viljelijöiden mielipiteisiin muutoksesta ja sen vaikutuksista tiloilla.

2 MAATALOUDEN TUKIJÄRJESTELMÄ

Euroopan Unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa (YMP) on toteutettu 1960-luvulta alkaen. Tällöin pyrkimys oli Euroopan maatalouden kehittämisessä kohti omavaraisuutta. Ajan kuluessa tärkeiksi asioiksi ovat nousseet viljelijöiden asema yrittäjänä sekä maataloustuotteiden tuotannon vastaaminen markkinoiden tarpeita. (EU:n yhteinen maatalouspolitiikka 2015.) Lähtökohtaisena perustana EU:n maatalouspolitiikalle on kohtuuhintaisten elintarvikkeiden saatavuuden varmistaminen kuluttajille (Maatalouden tuilla turvataan kotimaisten elintarvikkeiden saatavuus ja kohtuulliset kuluttaja hinnat, [viitattu 1.9.2015]).

Kehitys jatkui ja vuonna 2013 yhteistä maatalouspolitiikkaa uudistettiin merkittävästi. Uudistusten tavoitteena oli vastata maatalousalan muuttuviin haasteisiin sekä muokata maatalouspolitiikkaa muotoon, jolla Eurooppa2020- strategian tavoitteita voidaan tukea paremmin. Uudistettu yhteinen maatalouspolitiikka pyrkii parantamaan viljelijöiden asemaa osana elintarvikeketjua, lisäksi uudistettu YMP pyrkii olemaan mm. aikaisempaa kohdennetumpaa ja tehokkaampaa. (EU:n rahoituskehys 2014-2020: biljoona euroa Euroopan tulevaisuuteen. 2015.)

Yhteiselle maatalouspolitiikalle asetettiin myös kolme päätavoitetta vuosille 2014–2020. Nämä päätavoitteet koskevat elinkelpoista ruoan tuotantoa, luonnonvarojen kestävä hoitoa ja ilmastotoimia sekä tasapainoista aluekehitystä (Yhteisen maatalouspolitiikan 2014–2020 seuranta- ja arviointikehys. 2015, 3). EU:n yhteinen maatalouspolitiikka toimii perustana maatalouden tukijärjestelmälle. Tukiin kuuluvat EU:n kokonaan rahoittamat tuet, EU:n osittain yhdessä jäsenmaan kanssa rahoittamat tuet sekä kokonaan kansallisista varoista rahoitetut tuet.

Yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamiseen ja tukien rahoittamiseen vaikuttaa olennaisesti EU:n talousarvio, joka vuosina 2014–2020 on n. 3% pienempi, kuin vuosina 2007–2013. EU:n historiassa ei ole aikaisemmin oltu tilanteessa, jossa ohjelmakauden budjetti pienenee verraten edelliseen ohjelmakauteen. Tulevan ohjelmakauden budjetista maatalouden rahoitus joutuu leikkauksien kohteeksi, yhteensä maatalouden käytössä olevista varoista vähennetään yli 10%. (Niemi ym. 2014, 11.) EU:n monivuotisen rahoituskehysten varoista YMP:n osuus jakautuu seuraavanlaisesti: markkinoihin liittyviin menoihin ja suoriin tukiin 312,7 miljard-

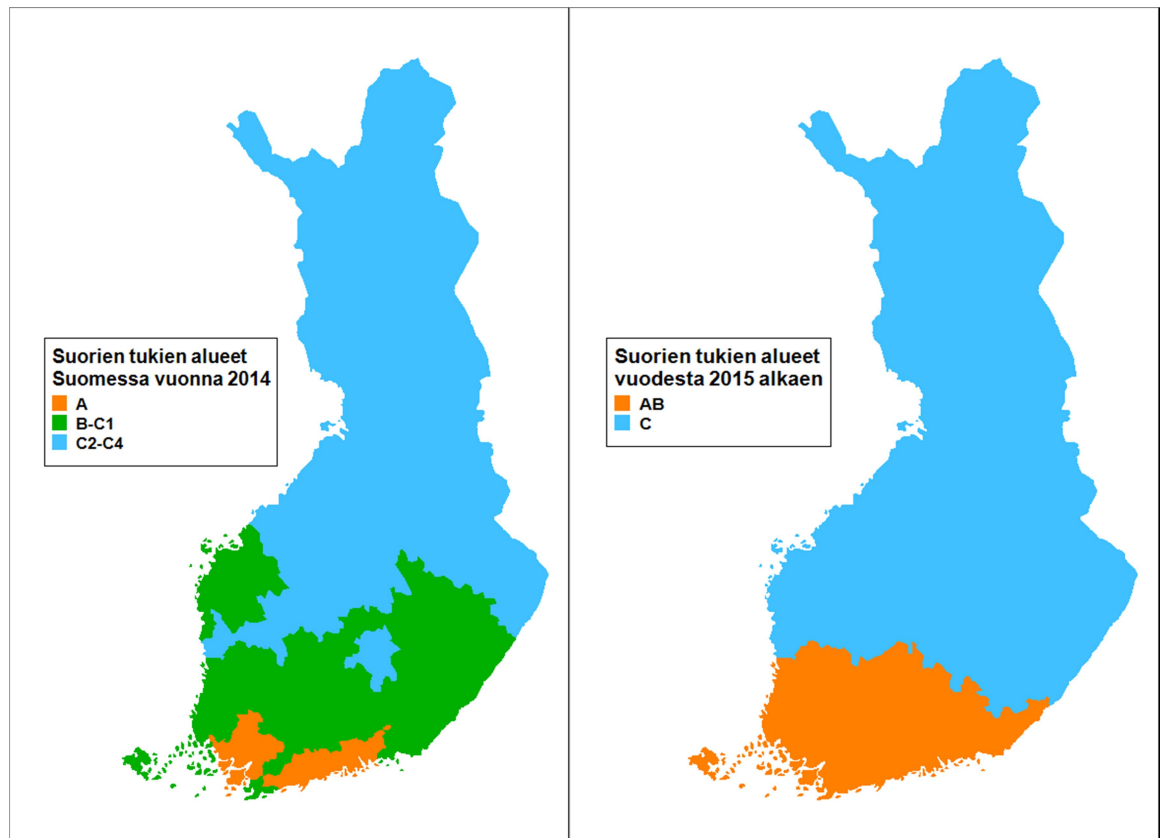
dia euroa, eli 29%, sekä 95,6 miljardia euroa, eli 9% käytetään maaseudun kehittämiseen (EU:n rahoituskehys 2014-2020: biljoona euroa Euroopan tulevaisuuteen. 2015).

2.1 Maatalouden tukijärjestelmä Suomessa

Suomessa maatalouden parissa työskennellään hyvin erilaisissa olosuhteissa verraten moniin muihin EU-maihin. Tuotantokustannukset nousevat Suomessa helposti monia muita EU-maita korkeammiksi johtuen mm. pohjoisesta sijainnista ja pienemmästä tilakoosta. Näin ollen EU-tuet, niiden määrä ja jakautuminen ovat olleet Suomelle erittäin tärkeitä tekijöitä koko EU-jäsenyyden ajan ajatellen mm. kilpailukykyisyyden turvaamista eri puolilla maata sekä eri tuotantosuunnissa. (Niemi, J & Ahlstedt, J. 2014, 14.)

Suomen maatalouspolitiikka pohjautuu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tukimuotoihin. EU:n yhteisen maatalouspolitiikan rahoitus on jaettu I- ja II-pilariin. Nämä tukimuodot jakautuvat EU:n kokonaan rahoittamiin pilarin I suoriin tukiin sekä EU:n osittain rahoittamiin pilarin II tukiin, joita ovat mm. maatalouden ympäristötuki ja luonnonhaittakorvaus. Suomessa käytössä ovat myös kansalliset tuet, jotka maksetaan Suomen omista varoista, nämä tuet täydentävät EU:n rahoittamia tukia. (Niemi, J & Ahlstedt, J. 2014, 14.)

Vuodesta 2015 alkaen Suomessa on siirrytty perustukijärjestelmään, joka korvaa vanhan tilatukijärjestelmän. Vanhan tilatukijärjestelmän aikana syntyneet tukioikeudet säilyvät, mutta aikaisemmasta eriävällä aluejaolla. Perustukijärjestelmä sisältää kaksi tukialuetta, jotka ovat AB- ja C-tukialue. Vanha tukialue B-C1 jakautuu siten, että B-alue liittyy osaksi AB-tukialuetta ja C1-tukialue osaksi C-tukialuetta. (Perustuki. 2015a; kuvio 1.)

Kuvio 1. Tukialueet
(Maatalouden tuet muuttuvat vuonna 2015. 2014, 6.)

2.1.1 Kansalliset tuet

Kokonaan kansallisesti rahoitetuilla viljelijätuilla täydennetään EU-tukijärjestelmiä Suomen erityisolosuhteisiin sopiviksi. Kansallisista tukijärjestelmistä tärkeimmiksi nousevat Etelä-Suomen kansallinen tuki ja pohjoinen tuki. Kansallisen tuen avulla tuotantoa ei saa kasvattaa, eikä tuen määrä saa olla korkeampi, kuin liittymistä edeltänyt kokonaistukitaso.

Pohjoinen tuki maksetaan leveyspiirin 62. pohjoispuolisille ja siihen rajoituville alueille. Suomen viljelykelpoisesta alueesta 55,5% on luokiteltu tukeen oikeutetuksi alueeksi. Etelä-Suomen kansallinen tuki perustui Suomen liittymissopimuksen artiklaan 141 vuoteen 2013 saakka. Uuden sopimuksen mukaan Suomi siirtää vuodesta 2015 alkaen merkittävän osan tuotekohtaisista Etelä-Suomen tuista osaksi EU:n kokonaan rahoittamia suorita tukia. Näin ollen esimerkiksi Etelä-Suomen maidon- ja naudanlihan tuotantoa tuetaan nykyään suurimmaksi osaksi

EU-tukiin perustuvalla järjestelmällä. Etelä-Suomen kansallinen tulotuki alenee samalla noin puoleen aikaisemmasta.(Niemi & Ahlstedt 2014, 53.)

2.1.2 EU:n kokonaan rahoittamat tuet

EU:n budjetista rahoitetaan kokonaan maatalouspolitiikan pilarin I suorat tuet, joita ovat viherryttämistuki, tuotantosidonnainen tuki, nuorten viljelijöiden tuki ja perustuki. Suorat tuet maksetaan pääosin tuotannosta irrotetun perustukijärjestelmän kautta. Järjestelmä pohjautuu tukioikeuksiin, jotka voivat olla vain aktiiviviljelijän hallussa. Tukioikeudet koostuvat alueellisesti tasatukiosasta ja tilakohtaisesta lisäosasta. (Hakuopas. 2015, d.)

Vuodesta 2015 alkaen suorista tuista 20% on tuotantosidonnaista tukea (Niemi ym. 2014,16). Tuotantosidonnaista tukea maksetaan peltokasvipalkkiona ja eläinpalkkiona. Peltokasvipalkkiota maksetaan koko maassa valkuaiskasveista, rukiista, sokerijuurikkaasta ja tärkkelysperunasta, lisäksi AB-alueella avomaavihanneksista. (Peltokasvipalkkio. 2015,e.) Eläinpalkkiota maksetaan nautakarjataloudelle sekä lammas- ja vuohitaloudelle (EU:n Eläinpalkkiot 2015,a).

2.1.3 EU:n osittain rahoittamat tuet

EU:n osittain rahoittamat tuet kuuluvat pilarin II maaseudun kehittämistukiin, joista rahallisesti merkittävimmiksi nousevat ympäristökorvaus ja luonnonhaittakorvaus (Niemi & Ahlstedt 2014, 51). Ympäristökorvauksen peruskorvaustaso on kaudella 2015–2020 peltoviljelykasveilla 54€/ha, korvaustaso nousee valittavien lohkokohdaisten toimenpiteiden mukaan. Luonnonhaittakorvausta maksetaan AB-alueella sijaitsevalle kasvitilalle 217€/ha ja C – alueella sijaitsevalle kasvitilalle 242€/ha, vastaavasti kotieläintilat saavat luonnonhaittakorvausta AB-alueella 277€/ha ja C-alueella 302€/ha. (Maataloustuet uudistuvat vuonna 2015 – mikä muuttuu? 2014, 21- 28.) Nämä tuet koostuvat EU:n - ja kansallisesta rahoituksesta (Niemi & Ahlstedt 2014, 51).

Ympäristötuki on otettu käyttöön vuonna 1995, se pyrkii korvaamaan tuotannon vähenemisestä ja kustannusten lisääntymisestä aiheutuvat tulonmenetykset viljelijöille, jotka ovat sitoutuneet ympäristöä suojeleviin toimenpiteisiin. Ympäristötuen keskeisimpänä tavoitteena on ollut vesistökuormituksen vähentäminen. Ympäristötukea nimitetään vuodesta 2015 alkaen ympäristökorvaukseksi. Vanha ympäristötuki sisälsi perus-, lisä-, ja erityistukitoimenpiteet, joista uuteen ympäristökorvausjärjestelmään siirryttäessä on luovuttu, tilalla ovat lohko kohtaiset toimenpiteet. Vanhasta ympäristötuesta EU:n rahoitusosuus on ollut n. 28%, Suomen kansallisista varoista ympäristötukea on rahoitettu 72%. (Niemi & Ahlstedt 2014, 51.)

Luonnonhaittakorvauksen tarkoituksena on turvata maaseutuelinkeinojen jatkuvuus myös epäsuotuisissa olosuhteissa, sekä pyrkiä säilyttämään maaseutu asutuna. Kaudella 2007–2013 EU:n keskimääräinen rahoitusosuus luonnonhaittakorvauksesta oli 28%, Suomen kansallisista varoista rahoitettiin loput 72%. (Niemi & Ahlstedt 2014, 51.)

2.1.4 Täydentävät ehdot

EU:n kokonaan ja osittain rahoittamien tukien sekä kansallisten tukien saaminen edellyttää täydentävien ehtojen noudattamista. Täydentävät ehdot koostuvat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista, sekä lakisääteisistä hoitovaatimuksista. Lakisääteiset hoitovaatimukset liittyvät kansanterveyteen, ympäristöasioihin, sekä kasvien ja eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, niiden perustana toimii viljelijöitä sitova lainsäädäntö. Täydentävien ehtojen tavoitteena on esimerkiksi taata turvallisilla tuotantomenetelmillä tuotettujen elintarvikkeiden korkea laatu, sekä varmistaa hyvän maatalouskäytännön mukainen pellon hoito. (Täydentävät ehdot. [viitattu 7.9.2015].)

Täydentäviä ehtoja tulee noudattaa koko kalenterivuoden ajan koskien tuenhakijan kaikkea maatalousmaata ja maatalouden harjoittamista (Täydentävät ehdot opas. 2015). Kaikkia tuotantoehtoja valvotaan sisältäen myös täydentävät ehdot. Laiminlyöntien seurauksena on tukien leikkaaminen tai jo maksettujen tukien takaisinperintä. (Maataloustukia valvotaan tiukasti- valvonta stressaa, tuskastuttaa ja työllistää, 2014.)

2.2 Valvonta ja seuraamukset

Maataloustukien valvonnalla pyritään varmistamaan viljelijöitä kohtaan mahdollisimman tasapuolisin perustein ja oikeudenmukaisesti saatavat tuet koko Suomen alueella, sekä eri EU-maiden kesken. Tukien valvonnalla selvitetään myös ovatko edellytykset tukien maksulle riittävät. Maaseutuvirasto ohjaa ja hallinnoi Suomessa tehtävää maataloustukien valvontaa. (Miksi viljelijän pelto- ja eläintukia valvotaan?[viitattu 8.10.2015].)

Euroopan komission säätämän asetuksen mukaan peltotukia hakeneista tiloista tulee valvoa vuosittain vähintään 5%. (Peltoalaperusteisten tukien valvonta ja valvontatulos 2014. 2014,2.) EU:n alueella valvontaa säätelevät yhteiset kaikkia jäsenmaita koskevat säädökset. Yhteiset säädökset takaavat jäsenmaiden kesken riittävän ja yhdenmukaisesti toteutetun valvonnan. Valvonnan tarkoituksena on pyrkiä takaamaan tuensaajien oikeusturva ja tasapuolinen kohtelu hallinnoissa, sekä selvittämään ovatko edellytykset tuen maksamiselle riittävät. Maaseutuvirasto (Mavi) ohjaa ja hallinnoi Suomessa tehtävää maataloustukien valvontaa. Tiloilla tapahtuvaa viljelijätukien valvontaa suorittavat ELY-keskusten tarkastajat. (Miksi viljelijän pelto- ja eläintukia valvotaan?[viitattu 8.10.2015].)

2.2.1 Valvontamenetelmät

Maataloustukia voidaan tilatasolla valvoa sekä hallinnollisesti, että tilakäynnein. Hallinnollinen valvonta perustuu IACS-järjestelmään. Järjestelmä sisältää kaikkien tilojen perustiedot, hakemustiedot, maksatustiedot ja valvontatiedot. IACS-järjestelmän avulla hallinnollista valvontaa voidaan kohdentaa kaikkien hakijoiden tukihakemustietoihin.

Tilakäynneillä tarkastetaan kasvulohkojen pinta-alat, viljelykasvit ja tukiehtojen noudattaminen. (Peltoalaperusteisten tukien valvonta ja valvontatulos 2014.

2014,2.) Ympäristökorvauksen osalta valvonta sisältää vähimmäisvaatimusten, perustasojen, ravinteiden tasapainoisen käytön, lohkokohtaisten toimenpiteiden ja sopimusehtojen tarkastamisen (Peltovalvontaohje 2015. 2015, 46).

2.2.2 Valvontatapahtuma

Tilalla tehtävästä valvonnasta ilmoitetaan etukäteen suosituksen mukaan enintään 48 tuntia ennen valvontatapahtumaa. Valvontapäivää voidaan myös sovitella, mikäli viljelijä on estynyt erityisen syyn vuoksi. Valvonnasta ennalta ilmoittaminen mahdollistaa viljelijän tai hänen edustajansa osallistumisen tarkastuksen. Tarkastuksen yhteydessä viljelijä on velvollinen esittämään tarkastajalle kaikki tarvittavat asiakirjat sekä avustamaan tarkastuksessa. (Peltovalvontaohje 2015. 2015,46.)

2.2.3 Seuraamukset

Korvauksen vähentämisperusteita ovat mm. pinta-alavirheet ja sitoumukseen perustuvien ehtojen noudattamatta jättäminen. Vähennyksen määrään vaikuttavia tekijöitä ovat laiminlyönnin vakavuus, laajuus, kesto, sekä toistuvuus. Mikäli korvauksen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet peritään virheellisesti tai perusteetta maksettu korvaus takaisin. (Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2015. 2015.)

Taulukko 1. Perustason tilakohtaisista vaatimuksista aiheutuvat seuraamukset (Peltovalvontaohje 2015. 2015,122).

Perustason vaatimus	Seuraamus-%
Kasvinsuojeluaineita levittävällä henkilöllä on tutkinto tai koulutus (RTK, puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu)	20
Käytetty ruisku on testattu ja uusi ruisku täyttää ehdot (RTK,	20

puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu)	
Tilalla on käytetty vain Suomessa hyväksytyjä kasvisuojeluaineita (RTK, puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu)	20
Tilalla on noudatettu kasvinsuojeluaineen sitovia myyntipäällyksmerkintöjä (RTK, puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu)	20
Kaikista lanta-lajeista, joita syntyy yli 25 m ³ vuodessa, on voimassa oleva lanta-analyysi (RTK)	10

3 YMPÄRISTÖKORVAUSJÄRJESTELMÄ

Maatalous ja sen harjoittaminen vaikuttavat ympäristöön monin eri tavoin. Tuotannon seurauksena ilmakehään ja vesistöihin kulkeutuvia päästöjä ei voida kokonaan välttää. Kasvihuonekaasut ja ravinteet aiheuttavat erilaisia vaikutuksia ympäristön tilaan sekä lyhyellä, että pidemmällä aikavälillä. (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014,17.) Maatalouden ympäristövaikutuksia ovat ravinne- ja kiintoainekuormitukset vesistöihin, vaikutukset pohjavesiin, luonnon monimuotoisuus, maisema, ilmaston muutos, hajuhaitat ja jätteet (Maatalouden ympäristövaikutusten muodostuminen, valuma-aluekohtaisia tarkasteluja. 2013,3).

Suomessa ympäristötuki on toiminut EU:n osittain rahoittamana tukimuotona vuodesta 1995 alkaen. Ympäristötuen eri toimenpiteillä on vaikutettu ympäristön ja maatalouden väliseen suhteeseen. Tuen tavoitteena on ollut tarjota maatalolle mahdollisuuksia ja keinoja, joilla pitää yllä ja parantaa ympäristön tilaa. (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014, 17–18.) Ympäristökorvausjärjestelmä sisältää säädöksiä myös puutarhakasveille ja niiden tuotannolle, tässä työssä keskityn vain peltokasveihin liittyviin asioihin.

3.1 Maatalouden ympäristötukijärjestelmä 2007–2013

Vuosien 2007–2013 ympäristötuen ehdot pohjautuvat Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan. Ohjelmakaudella 2007–2013 EU:n rahoitusosuus ympäristötuesta oli 28%, kansallisista varoista maksettavaksi jäi 72%. Poikkeuksena joissakin ympäristötuen erityistukisopimuksissa EU:n rahoitusosuus oli 45% alkaen vuodesta 2010. (Hakuopas 2014. 2014.) Ympäristötukijärjestelmä kattoi kaudella 2007–2013 90% viljelijöistä ja 95% peltoalasta (Maatalouden ympäristötukea, luonnonhaittakorvausta, eläinten hyvinvoinnin tukea ja ei-tuotannollisia investointeja maksetaan osana maaseudun kehittämissuunnitelmaa. 2011). Ympäristötuki edellytti viljelijän ja valtion tekemää viisivuotista ympäristösitoumusta, jossa viljelijä sitoutui tilallaan noudattamaan ympäristötuen ehtoja viiden vuoden ajan, valtio vastaavasti maksoi korvausta toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista ja tulon-

menetyksistä (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014, 18).

Kokonaisuutena ympäristötuki pohjautui neljään eri osioon, joita olivat: Vähimmäisvaatimukset lannoitukselle ja kasvinsuojeluaineiden käytölle, perustoimenpiteet, lisätoimenpiteet ja erityistukisopimukset (Hakuopas 2014. 2014). Täydentävien ehtojen noudattaminen yhdessä vähimmäisvaatimusten kanssa toimi ns. lähtötasona ja edellytyksenä ympäristötuelle, niiden noudattamisesta korvausta ei maksettu. Perustoimenpiteiden tarkoituksena oli mm. suunnitelmallinen viljelyn ympäristönsuojelu ja seuranta sekä vesistöistä huolehtiminen. Ympäristötukeen sitoutuneille viljelijöille perustoimenpiteet olivat pakollisia ja niitä noudatettiin koko tilan alueella. Lisäksi viljelijän oli mahdollista valita tukialuekohtaisia vaateliaampia lisätoimenpiteitä. Tuki perus- ja lisätoimenpiteistä maksettiin tilan koko ympäristökelpoiselle peltopinta-alalle. (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014, 17.)

3.1.1 Tavoitteet

Maatalouden ympäristötuen tavoitteena oli kaudella 2007–2013 harjoittaa maatalous- ja puutarhatuotantoa kestävästi, siten että tuotannon ympäristökuormitus laskisi aikaisemmasta. Luonnon monimuotoisuuden, kulttuurimaisemien ja maatalouden säilyminen, sekä maatalouden harjoittamisen edellytysten jatkuminen hyvinä myös tulevaisuudessa sisältyivät ympäristötuen tavoitteisiin. Ympäristötuen avulla pyrittiin myös ohjaamaan tuotantomenetelmien käyttöä suotuisiksi maatalouden ympäristönsuojelulle, luonnon monimuotoisuudelle sekä maatalousmaismalle ja näin ollen saavuttamaan myös niitä koskevat yleiset tavoitteet. Näiden tavoitteiden mukaisesti oli mahdollista myös tuottaa puhtaita ja laadullisesti korkeatasoisia maataloustuotteita. (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014,17.)

Esimerkiksi kasviravinteiden käyttöä lisäämällä sekä torjunta-aineiden käytöstä aiheutuvia riskejä vähentämällä pyrittiin vaikuttamaan erityisesti pinta- ja pohjave-

siin, sekä ilmaan kohdistuviin paineisiin. Maan hyvä tuottokyky, sen säilyttämien ja parantaminen olivat oleellisia asioita, joihin pyrittiin vaikuttamaan mm. lisäämällä maaperäeliöiden monimuotoisuutta ja humuksen määrää maaperässä sekä pyrkimällä vähentämään peltomaan eroosiota. (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014,17.)

Vuosina 2007–2013 ympäristötuki sisälsi erilaisia toimenpiteitä, joiden sisällä oli yksilöidymiä ja kohdennetumpia tavoitteita koskien kutakin toimenpidettä ja siitä tavoiteltavia vaikutuksia. Kaudella 2007–2013 mukaan ympäristötukijärjestelmään tavoiteltiin 93% viljelijöistä, sekä 98% peltoalasta. (Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. 2014,17.)

3.1.2 Tukikelpoisuusperusteet

Kaudella 2007–2013 ympäristötukea oli mahdollista myöntää 18–65-vuotiaalle viljelijälle, jolla oli hallinnassaan koko sitoumuskauden ajan vähintään kolme hehtaaria tukikelpoista peltoalaa tai vähintään 0,5 hehtaaria tukikelpoista peltoalaa puutarhakasvien viljelyssä. Ympäristötukea koskevan sitoumuksen tehdessään viljelijä sitoutui noudattamaan ja toteuttamaan maatalouden ympäristötuen perus- ja lisätoimenpiteitä seuraavan viiden vuoden ajan. Viljelijän tuli ilmoittaa maatilansa joko kasvinviljelytilana tai kotieläintilana. (Maatalouden ympäristötuen sitoumusehdot 2007. 2007,2–4.)

Täydentävien ehtojen noudattaminen toimi perusedellytyksenä ympäristötuen maksamiselle. Lisäksi maksaminen edellytti sadonkorjuuta kohteena olevalta peltoalalta, tai peltoalan hoitoa hakuoppaassa erikseen mainituilla tavoilla. (Hakuopas 2014. 2014,54.)

3.1.3 Vähimmäisvaatimukset

Lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöön oli ympäristötuessa vuosina 2007–2013 asetettu vähimmäisvaatimuksia, joita kaikkien ympäristötukeen sitoutuneiden viljelijöiden oli noudatettava. Esimerkiksi typpilannoituksen osalta tämä

tarkoitti valtioneuvoston nitraattiasetuksen noudattamista. Fosforilannoituksessa enimmäismääräksi oli asetettu 80kg/ha fosforia vuodessa.

Kasvinsuojeluaineiden levitykseen käytettävän uuden ruiskun oli täytettävä tietyt vaatimukset, lisäksi käytössä oleva ruisku oli testattava viiden vuoden välein. Kasvinsuojeluaineita maatilalla levittävän henkilön oli suoritettava joka viides vuosi ajankohtaisiin kasvinsuojeluasioihin liittyvä koulutus. (Hakuopas 2013. 2013, 44.)

3.1.4 Perustoimenpiteet

Ympäristötuen perustoimenpiteitä tuli noudattaa tilan koko alalla. Perustoimenpiteisiin kuuluivat:

- viljelyn ympäristösuojelun suunnittelu ja seuranta
- pelto- ja puutarhakasvien lannoitus
- pientareet ja suojakaistat
- luonnon monimuotoisuuden ja maiseman ylläpito
- puutarhakasvien lannoitus

Viljelyn ympäristönsuojelun ja seurannan tavoitteena oli luoda viljelijälle muistiinpanojärjestelmä, jonka avulla ympäristönsuojelutoimenpiteet voitiin tilalla kohdentaa mahdollisimman tarkasti. Viljelijä laati vuosittaisen kirjallisen viljelysuunnitelman sekä merkitsi lohko kohtaisiin muistiinpanoihin tiedot viljelytoimenpiteistä. (Hakuopas 2013. 2013, 44–45.)

Peltokasvien lannoituksen pohjana toimi riittävän usein tehty viljavuustutkimus ja vuosittainen viljelysuunnitelma. Tavoitteena oli mm. tarkentaa lannoitteiden käyttöä viljeltävän kasvin, satotason ja lohkon ominaisuuksien perusteella sekä vähentää korkeita lannoitusmääriä. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. 2012, 125–126.) Vesistöjä suojeluun panostettiin jättämällä valtaojien varsille vähintään yhden metrin levyinen monivuotisen nurmikasvien peittämä

piennar ja suurempien vesialueiden varsille vastaavanlainen keskimäärin kolme metriä leveä suojakaista (Hakuopas 2013. 2013, 44–45).

3.1.5 Ympäristötuen perustoimenpiteiden mukainen typpilannoitus

Ympäristötuen ehtojen mukaiseen vuosittaiseen typpilannoitukseen vaikuttavia tekijöitä olivat mm. viljeltävä kasvi, satotaso, maalaji, orgaanisten lannoitteiden tyyppi ja viljelyalue (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007-2013. 2007,10).

Typpilannoitus määräytyi maalajimäärityksen, viljeltävän kasvin ja viljelyalueen perusteella. Peltokasveille oli määritelty typpilannoituksen perustaso, jota voitiin käyttää vaikka sato jäikin alhaisemmaksi. Taulukkoon 2. perustuen esimerkiksi ohran ja kauran typpilannoituksen enimmäismäärät satotasolla 4000 kg/ha ovat Etelä- ja Keski-Suomessa esimerkiksi savi- ja hiesumailla 100kg/ha/v, kun taas eloperäisillä mailla 60kg/ha/v.

Taulukko 2. Viljojen typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) perustoimenpide: peltokasvien lannoitus.

(Maatalouden ympäristötuen sitoumusehdot 2007. 2007, liite 3, taulukko 1.)

	Etelä- ja	Keski-	Suomi	Pohjois-	Suomi	
Kasvi/ saavutettu satotaso kg	Savi- ja hiesumaat	Karkeat kiven- näismaat	Eloperäiset maat	Savi- ja hiesu- maat	Karkeat kiven- näismaat	Eloperäiset- maat
Ohra ja kaura 4000kg	100	90	60	90	80	60
Kevät- vehnä 4000kg	120	110	70	100	90	70
Ohra/ kau- ra/ vehnä seosvilja 4000kg	100	90	60	90	80	60
Syysruis syksyllä	30	30	20	30	30	20
Syysruis	100	90	40	60	60	40

keväällä 3000kg						
Kevättruis 3000kg	90	80	50			
Syys- vehnä, ruisvehnä ja speltti- vehnä syksyllä	30	30	20	30	30	20
Syys- vehnä, ruisvehnä ja speltti- vehnä ke- väällä 4000kg	120	110	50	100	90	50
Muut viljat ja niiden seokset 4000kg	90	80	50	80	70	50

Satotasokorjaukseen pohjautuen voitiin lohkoille antaa lisätynpeä. Perustason mukainen typpilannoitus voitiin ylittää, mikäli samalta peruslohkolta oli jonain viidestä aiemmasta satovuodesta, samalla kasvilla saatu kasvin perustaso korkeampi satotaso. Satotasaan pohjautuen typen määrää oli mahdollista viljoilla ja öljykasveilla nostaa enimmillään 30kg/ha ja perunalla riippuen maalajista enintään 15kg/ha (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, 10–11.)

3.1.6 Ympäristötuen perustoimenpiteiden mukainen fosforilannoitus

Ympäristötuen ehtojen mukaiseen vuosittaiseen fosforilannoitukseen vaikuttavia tekijöitä olivat mm. viljeltävä kasvi, maan fosforin viljavuusluokka, fosforin tasauksen käyttö, satotaso ja karjanlantapoikkeuksen käyttö (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, 14). Fosforilannoituksessa ja lannoitteen käytön tarkentamisessa pyrittiin erityisesti maan korkeiden fosforipitoisuuksien laskemiseen (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013. 2012, 125).

Fosforin enimmäismäärä perustui viljeltävään kasviin ja maan viljavuusluokkaan. Taulukkoon 3. pohjautuen esimerkiksi ohralle voitiin antaa fosforilannoitusta viljavuusluokassa huono 34kg/ha/v, kun taas viljavuusluokassa hyvä 10kg/ha/v.

Taulukko 3. Viljojen fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella.
(Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, liite 3, taulukko 21)

Kasvi	Viljavuusluokka						
	Huono	Huononlainen	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Korkea	Arveluttavan korkea
Ruis ja vehnä	32	24	20	12	8	-	-
Ohra	34	26	22	14	10	-	-
Kaura	28	20	16	8	4	-	-
Ohra/kaura/vehnä seosvilja	31	23	19	11	7	-	-

Satotasokorjauksen käyttö oli mahdollista kuten typen, myös fosforin kohdalla, mikäli perussatotaso oli ylitetty jonain aikaisempina vuonna viimeisen viiden vuoden sisällä. Fosforilannoitusta voitiin korkeamman satotason perusteella lisätä enintään 6kg/ha.

Mikäli lohkon fosforilannoitteena käytettiin ainoastaan kotieläinten tuottamaa lantaa, sitä oli mahdollista käyttää 15kg/ha/v kaikissa viljavuusluokissa paitsi luokassa arveluttavan korkea. Nurmikasveilla karjanlantapoikkeusta voitiin hyödyntää vastaavasti antamalla fosforia 30kg/ha/v luokissa huono, huononlainen, välttävä ja tyydyttävä, sekä 20kg/ha/v luokissa hyvä ja korkea. (Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2013. 2013, 12.)

Fosforilannoituksessa voitiin käyttää fosforintasausta, joka tarkoitti vuosittaisen yli- tai alijäämän tasoittamista tasausjakson aikana. Fosforitasausta hyödyntäen voitiin kasville antaa fosforia joko yli tai alle ympäristötuen ehdoissa määritellyn enimmäismäärän. Tasausjakso kesti enimmillään viisi vuotta (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, 16.)

3.1.7 Ympäristötuen lisätoimenpiteiden mukainen lannoitus

Viljelijät sitoutuivat kaudella 2007–2013 ympäristötuen perustoimenpiteiden lisäksi toimimaan myös yhden tai useamman valitseman lisätoimenpiteen mukaisesti. Lisätoimenpiteiden valintaa oli rajattu aluekohtaisesti. A- ja B- tukialueilla lisätoimenpiteitä valittiin 1-4 kpl/tila, C1-C4- alueilla lisätoimenpiteitä valittiin 0-2 kpl/tila. Peltokasveille suunnattuja lisätoimenpide vaihtoehtoja oli valittavana kaiken kaikkiaan yhdeksän. Niistä erityisesti peltokasvien lannoitukseen vaikuttavia lisätoimenpiteitä oli kaikkiaan kuusi; vähennetty lannoitus, typpilannoituksen tarkentaminen peltokasveilla, ravinnetase, lannanlevitys kasvukaudella, laajaperäinen nurmi- tuotanto ja kerääjä kasvien viljely. (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007,18.) Toimenpiteet; peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys ja kevennetty muokkaus, peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys, peltojen tehostettu talviaikainen kasvipeitteisyys, sekä viljelyn monipuolistaminen vaikuttivat myös omalta osaltaan lannoittamiseen, mutta toimenpiteiden päätavoitteet olivat muissa asioissa.

Vähennetty lannoitus pohjautui ympäristötuen perustoimenpiteiden mukaiseen riittävän usein tehtyyn viljavuustutkimukseen (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, 18). Toimenpiteen tavoitteena oli vähentää lannoitusta perustoimenpiteen tasosta. Typen käyttömäärä oli enintään 80-90% perustoimenpiteen sallimasta määrästä, fosforilla vastaavasti enintään 50-70% perustoimenpiteen sallimista määrästä. (Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007–2013. 2012, 136.)

Toimenpiteessä typpilannoituksen tarkentaminen peltokasveilla pyrittiin pienentämään typen liikalannoitusta mittaamalla keväällä liukoisen typen määrä pelto- maasta. Mittauksen avulla typpilannoitusmääriä voitiin tarkentaa ja kohdentaa kasvukauden olosuhteiden ja kasvin todetun tarpeen mukaisiksi. (Maa- ja metsätalous ministeriö 2012, g. 138.)

Ravinnetaseiden laatiminen mahdollisti tilalle monivuotisen viljelytoimenpiteiden ja lannoitteiden käytön seuraamiseen soveltuvan apuvälineen, jonka avulla saatiin tietoa ravinteiden käytön tehokkuudesta ja ravinnepäästöjen riskikohdista. Ravinnetase laskelmien perusteella voitiin mm. vesiensuojelutoimenpiteitä kohdentaa sekä tila, että lohkokohdaisesti esimerkiksi parantamalla ojituksen toimivuutta tai vähentämällä muokkausta. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013. 2012,146–147.)

Toimenpiteessä lannan levitys kasvukaudella lanta levitettiin pellolle kasvuston perustamisen yhteydessä, tai kasvukauden aikana kasvin tarpeen mukaisesti. Toimenpiteen tavoitteena oli alentaa kotieläinten lannan sisältämien ravinteiden huuhtoutumisriskiä pohjavesiin ja vesistöihin, sekä lannanlevityksestä aiheutuvia hajuhaittoja ja kasvihuonepäästöjä ilmakehään. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. 2012,146.)

Toimenpiteessä laajaperäinen nurmituotanto pyrittiin vähentämään vesistöihin ja pohjavesiin nurmen viljelystä aiheutuvaa typpikuormitusta. Toimenpiteessä tilan nurmien lannoittamiseen voitiin käyttää enintään 75 % perustoimenpiteen mukaisista typpimääristä. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. 2012, 145.)

Toimenpiteessä kerääjäkasvien viljely tarkoituksena oli saada talteen maaperään varsinaiselta satokasvilta käyttämättä jääneet ravinteet. Kerääjäkasvin avulla huuhtoutumiselle alttiit ravinteet pysyvät maassa taas seuraavan satokasvin käyttöä varten. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. 2012, 148.)

3.1.8 Ympäristötuen erityistukisopimusten mukainen lannoitus

Ohjelmakaudella 2007–2013 ympäristötuen erilaista erityistukisopimusta, joista kuusi liittyi erityisesti lannoittamiseen; suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito, pohjavesialueiden peltoviljely, valumavesien käsittely menetelmät, ravinnekuormituksen tehostettu vähentäminen, lietalannan sijoittaminen peltoon, sekä turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely. Erityistukisopimukset edellyttivät kohdennettua ja tehokasta ympäristönsuojelua, sekä siihen liittyviä hoitotoimia. Sopimuksia tehtiin vain erikseen hyväksytyille kohteille, näillä toimenpiteillä tavoiteltiin mm. pinta- ja pohjavesiin kohdistuvan ravinnekuormituksen pienentämistä. Muut erityistukisopimukset ovat: monivaikutteisen kosteikon hoito, luonnonmukainen tuotanto, perinnebiotooppien hoito, luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen, alkuperäisrotujen kasvattaminen, sekä alkuperäiskasvien viljely. (Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007–2013. 2012,153.)

Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito toimenpiteen tavoitteena oli vähentää sekä eroosiota, että ravinteiden kulkeutumista vesistöihin mm. eroosioherkiltä tai kaltevilta mailta. Toimenpiteellä pyrittiin myös mm. köyhdyttämään suojavyöhykkeenä olevan lohkon ravinmäärää ja parantamaan kyseisen maan rakennetta. Sopimuksen myötä esimerkiksi vesistön tai valtaojan varteen tuli perustaa vähintään keskimäärin 15m leveä heinä- ja nurmikasveista koostuva monivuotinen kasvusto. (Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007–2013. 2012,153.)

Pohjavesialueiden peltoviljely toimenpiteen tavoitteena oli vähentää lannoitteiden ja erityisesti typen käyttöä pohjavesialueilla, jolloin lannoitteiden aiheuttamat riskit pohjavedelle pienenevät. Sopimusalueilla viljelijä toteutti peltoviljelyä erillisen suunnitelman mukaisesti, joka pohjavesialueen olosuhteista riippuen saattoi sisältää esimerkiksi; pellon muokkauksen -, lannoituksen -, tai kasvinsuojeluaineiden käytön vähentämistä tai lopettamista. (Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma 2007–2013. 2012, 155–156.) Sopimus oli mahdollista tehdä I- ja II-luokan pohjavesialueella sijaitseville lohkoille (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, 22).

Valumavesien käsittely menetelmät toimenpiteen tavoitteena oli päästä hyödyntämään peltojen kuivatusvesiä kierrättämällä ne myöhemmin takaisin kasveille kastelukäyttöön. Toimenpiteellä pyrittiin myös vähentämään ravinteiden huuhtoutumista, sekä palauttamaan veteen liuenneet ja sen mukana pois kulkeutuneet ravinteet takaisin kasvien juuriston saataville. Sopimusalueella oli mahdollista toteuttaa yhtä seuraavista toimenpiteistä.

- a.) Säättösalaojitus
- b.) Säättökastelu
- c.) Kuivatusvesien kierrätys

Sopimus toimenpiteestä oli mahdollista tehdä mm. vettä läpäiseville hiekka- ja hietamaille, sekä urpasavimaille. Toimenpiteessä tuettiin ainoastaan valumavesien käsittelyjärjestelmien ylläpitoa. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013.2012, 157.)

Ravinnekuormituksen tehostettu vähentäminen erityistukisopimuksen tavoitteena oli eroosion ja ravinnekuormituksesta erityisesti fosforikuormituksen vähentäminen riskiryhmään kuuluvilla pelloilla A- ja B- tukialueilla. Sitoumuksen myötä kyseinen lohko tuli pitää ympärivuoden nurmipeitteisenä, lohkoa ei myöskään saanut lannoittaa tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013.2012, 167.)

Lietelannan sijoittamien peltoon erityistukisopimuksella pyrittiin alentamaan pinta- ja pohjavesiin kohdistunutta lannasta aiheutunutta ravinnekuormariskiä, jolloin myös ammoniakkipäästöt ja hajuhaitat vähenivät. Lanta sijoitettiin tai mullattiin maan sisään, jolloin ravinteet eivät olleet maan pinnalla virtaavan veden kuljetettavissa. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013. 2012, 169.) Lietelantaa tai virtsaa levitettiin vähintään 20m³/ha/kalenterivuosi yhdessä tai useammassa erässä (Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007–2013. 2007, 22).

Turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely erityistukisopimuksella pyrittiin vähentämään turvemaiden vuosittaista muokkaamista ja näin ollen maataloudesta aiheutuvia hiilidioksidi-, di-typpioksiidi- ja fosforipäästöjä. Lohkoilla kasvatettiin nurmi- ja

heinäkasveja koko sopimuskauden ajan. Kasvusto korjattiin vuosittain, maata ei voitu muokata. (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007–2013. 2012, 170.)

3.1.9 Tuen maksaminen ja määrä

Ympäristötukeen oikeutettu pinta-ala todettiin viljelijän täyttämän pinta-alatukeen liittyvän hakemuksen perusteella. Ympäristötuki maksettiin kahdessa erässä, joista ensimmäisen erän osuus oli 75% tuesta. Vuoden 2013 ympäristötuen ensimmäinen erä tuli maksuun syyskuussa 2013 ja toinen erä vuoden 2014 toukokuussa. (Ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen ensimmäinen erä maksuun syyskuussa. 2013.)

Taulukko 4. Ympäristötuen perustoimenpiteistä maksetun tuen määrä vuonna 2013.

(Niemi & Ahstedt 2013, 93)

Ympäristötuki	Kasvinviljelytila €/ha	Kotieläintila €/ha
Viljat, öljykasvit, valkuaiskasvit, nurmet	93	107
Ryhmän 1 puutarhakasvit	450	450
Ryhmän 2 puutarhakasvit	438	438
Luonnonhoitopellot (monivuotiset nurmipel- lot)	170	170
Luonnonhoitopellot (monimuotoisuuspellot)	300	300
Eräät siemenmaustekasvit	181	181

Taulukko 5. Ympäristötuen lisätoimenpiteistä maksetun tuen määrä vuonna 2013. (Niemi & Ahlstedt 2013, 93).

Lisätoimenpide	€/ha
Vähennetty lannoitus	10
Typpilannoituksen tarkentaminen peltokasveilla	23
Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys ja kevennetty muokkaus	11
Lannan levitys kasvukaudella	27
Ravinnetaseet	18
Laajaperäinen nurmituotanto	55
Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys	30
Peltojen tehostettu talviaikainen kasvipeitteisyys	45
Viljelyn monipuolistaminen	24
Kerääjäkasvin viljely	13
Typpilannoituksen tarkentaminen puutarhakasveilla	90
Katteenkäyttö monivuotisilla puutarhakasveilla	256
Tuhoeläinten tarkkailumenetelmien käyttö	144

4 MAATALOUDEN YMPÄRISTÖKORVAUSJÄRJESTELMÄ 2014–2020

Ympäristötuki kuuluu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan toiseen pilariin ja toimii osana Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa. Ohjelmakaudella 2015–2020 ympäristötukea kutsutaan ympäristökorvaukseksi. Ympäristökorvaus rahoitetaan pääosin kansallisista varoista. (Niemi, J & Ahlstedt, J. 2014, 17.) Vuosina 2014–2020 ympäristökorvaukseen käytettävissä oleva rahamäärä on Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaan yhteensä 1 586 miljoonaa euroa, josta vuonna 2015 arvioitiin tarvittavan noin 278 miljoonaa euroa. EU rahoittaa ympäristökorvauksesta 42 %. (Asetukset luonnonhaitta- ja ympäristökorvauksista annettu. 2015.)

Uusi ympäristösitoumus koostuu ravinteiden tasapainoisen käytön tilakohtaisesta toimenpiteestä, jota toteutetaan tilan kaikilla peltolohkoilla, sekä valinnaisista sitoumuslohkojen lohko-kohtaisista toimenpiteistä. Ympäristösitoumus sisältää myös perustason ja vähimmäisvaatimukset, joista ei sinällään makseta tukea, niiden noudattaminen toimii ympäristökorvauksen maksamisen ehtona. (Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2015. 2015.)

4.1 Tavoitteet

Uuden ympäristökorvausjärjestelmän tavoitteena on maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen mahdollisimman kestävästi ja kuormittaen ympäristöä aikaisempaa vähemmän. Ympäristökorvauksella pyritään säilyttämään tuotannon harjoittamisen edellytykset hyvinä jatkossakin, sekä turvaamaan maatalouden luonnon monimuotoisuutta ja kulttuurimaisemien säilymistä. Ympäristökorvausjärjestelmä pyrkii huomioimaan entistä tarkemmin alueelliset ja lohko-kohtaiset olosuhteet. Kohdentamisella pyritään mm. sijoittamaan vesiensuojeluun liittyviä toimenpiteitä vaativampina sellaisille alueille, joissa maatalouden kuormituksen vähentämisellä on erityisen suuri merkitys. Ympäristökorvaus sisältää kaudella 2014–2020

erilaisia sekä tila- että lohkokohtaisia toimenpiteitä, joiden sisällä on yksilöidympiä ja kohdennetumpia tavoitteita koskien kutakin toimenpidettä ja siitä tavoiteltavia vaikutuksia. (Maatalouden tuet muuttuvat vuonna 2015. 2014, 8.)

4.2 Tukikelpoisuusperusteet

Ympäristökorvaukseen sitoudutaan edelleen viideksi vuodeksi. Vähimmäispinta-ala on viisi hehtaaria. Yläikärajoitteita hakijalle ei ole asetettu. Sitoumuksen myötä viljelijä lupautuu noudattamaan ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimusten mukaisia ehtoja lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytöstä. Lisäksi viljelijän tulee noudattaa koko tilallaan ravinteiden tasapainoisen käytön toimenpidettä. Ympäristösitoumus edellyttää viljelijältä myös pakollista yhden päivän aikana suoritettavaa ympäristökorvauksen koulutusta, joka suoritetaan 30.4.2017 mennessä, mikäli viljelijä on sitoutunut vuonna 2015. Koulutuksen voi suorittaa myös itsenäisesti tenttimällä verkossa. (Hakuopas 2015. 2015, 8.)

4.3 Ympäristösitoumus

Ympäristösitoumus sisältää ohjelmakaudella 2014–2020 perustason, tilakohtaiset toimenpiteet ja lohkokohtaiset toimenpiteet. Perustaso ja tilakohtaiset toimenpiteet ovat pakollisia, lohkokohtaisista toimenpiteistä viljelijä voi valita tilalleen sopivimmat vaihtoehdot. Perustaso koostuu täydentävistä ehdoista, maatalousmaan säilyttämisestä hyvässä kunnossa, sekä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käytön vähimmäisvaatimuksista. (Ympäristökorvaus. 2015.)

Tilakohtaiset toimenpiteet koostuvat ravinteiden tasapainoinen käyttö toimenpiteestä. Toimenpide koskee tilan kaikkia peltolohkoja ja toimii edellytyksenä muihin ympäristösitoumuksen lohkokohtaisiin toimenpiteisiin sitoutumiselle. (Uusi ympäristökorvaus ja ravinteiden tasapainoinen käyttö, mahdollisuuksiin kannattaa perehtyä. 2015, 18.) Lohkokohtaiset toimenpiteet korvaavat aikaisemmat lisätoimenpiteet. Lohkokohtaisista toimenpiteistä viljelijä voi valita yhden tai useamman tilalleen sopivimman vaihtoehdon. Näitä toimenpiteitä ovat: lietelannan sijoittaminen peltoon, ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen, valumavesien

hallinta, ympäristönhoitonurmet, peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys, orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla, peltoluonnon monimuotoisuus, sekä puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu. (Ympäristökorvaus. 2015.)

Ympäristösitoumuksen toimenpiteitä pyritään myös aikaisempaa tavoitteellisemmin kohdentamaan ja lisäämään niiden vaikuttavuutta. Näihin pyritään mm. kohdentamisalueilla, joilla tukitaso on korkeampi ja ehdot vaativampia. Kohdentamisalueilla korkeampaa tukea maksetaan peltojen talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä, suojavyöhykkeistä ja luonnonhoitopeltonurmista. (Ympäristökorvaus. 2015.)

4.3.1 Ympäristösitoumuksen vähimmäisvaatimukset

Ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimukset sisältävät lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden käyttöön liittyviä rajoituksia. Ympäristökorvauksen perustasoa ja vähimmäisvaatimuksia tulee noudattaa, korvausta ei kuitenkaan makseta vielä tästä tasosta.

Lannoituksen osalta huomioon tulee ottaa myös täydentävien ehtojen sisältämät vaatimukset koskien esimerkiksi lannanlevitystä ja varastointia. Vähimmäisvaatimusten mukaan fosforia voidaan levittää peltohehtaarille enintään 75 kg/ha/v ja puutarhakasveilla 115kg/ha/v. Tilakohtaisessa toimenpiteessä lannoitustasot ovat kuitenkin vähimmäisvaatimuksia tiukemmat.

Kasvinsuojeluaineita tulee käyttää käyttö ohjeidenmukaisesti, asianmukaisesti havaitun tarpeen mukaan ja integroidun torjunnan yleisiä periaatteita noudattaen. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

4.4 Tilakohtainen toimenpide: Ravinteiden tasapainoinen käyttö

Ympäristösitoumuksen tehnyt viljelijä noudattaa ravinteiden tasapainoinen käyttö toimenpidettä maatilan koko peltoalalla. Tämä toimenpide on edellytyksenä lohko-kohtaisiin toimenpiteisiin sitoutumiselle. Toimenpide sisältää viisivuotisen viljelykiertosuunnitelman, jokavuotisen viljelysuunnitelman, viljavuustutkimukset, lohko-

kohtaiset muistiinpanot, peltomaan laatutestin, ympäristökorvauskoulutuksen, sekä suojakaistojen ja monimuotoisuuskaistojen perustamisen. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Viisivuotinen viljelysuunnitelma laaditaan ensimmäisen sitomusvuoden aikana. Suunnitelma sisältää viljelijän peruslohkojen eri kasvulohkoilla viljeltäviksi suunnitellut kasvilajit viiden vuoden aikana. Vuosittainen viljelysuunnitelma laaditaan ennen jokaisen kasvukauden alkua. Suunnitelma sisältää viljelijän peruslohkojen eri kasvulohkoilla viljeltäviksi suunnitellut kasvit ja suunniteltu lannoitus. Suunnitelma on aie pohjainen, joten sen sisältö tarkentuu vasta kylvöjen yhteydessä. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Viljavuustutkimuksen tulee olla vähintään perustutkimus ja se tulee tehdä viiden vuoden välein, tai linjanäytteenotossa kolmen vuoden välein. Peltomaan laatutesti tehdään kerran sitomuskauden aikana, viimeistään 3. sitomusvuoden loppuun mennessä kaikista yli 0,5 ha peruslohkoista. Peltomaan laatutesti tehdään täyttämällä peltomaan laatutestin itsearviointilomake. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Lohkokohtaiset muistiinpanot sisältävät lohkojen perustiedot ja tiedot vuosittaisista viljelytoimenpiteistä sitomuskauden alusta alkaen. Lohkon perustiedot sisältävät tietoa mm. lohkon sijainnista, maalajista, kalkituksesta, pientareista ja salaojituksesta. Lohkokohtaisiin muistiinpanoihin merkitään vuosittaisista viljelytoimenpiteistä seuraavat:

1. lohkon tunnus ja pinta-ala
2. lohkon muokkauspäivä ja –tapa
3. kylvö- tai istutuspäivä
4. kasvilaji ja siemen- tai taimimäärä
5. lannoituspäivä tai –päivät
6. väkilannoitteiden ja orgaanisten lannoitteiden lajit ja määrät

7. fosforin ja typen määrä, tarvittaessa merkintä fosforintasa-
uksen alkamisesta ja tasausvuodesta
8. kasvinsuojeluaineen täydellinen nimi, käyttömäärä, ajan-
kohta, käyttökohde, havaitut taudit ja tuholaiset, syy kas-
vinsuojeluaineiden käyttöön, sekä muut toteutetut kasvin-
suojelutoimenpiteet
9. laidunnus, sadonkorjuun tai niiton päivämäärä, sekä sato-
taso tarpeellisine perusteineen.
10. valitut lohkokohdaiset toimenpiteet ja ympäristösopimuksen
ehdoissa edellytetyt asiat.

Koulutuspäivävaatimus velvoittaa viljelijän osallistumaan kerran sitoumuskauden aikana yhden päivän mittaiseen koulutukseen ympäristökorvausjärjestelmään liit-
tyistä asioista tai suorittamaan sen itsenäisesti sähköisesti toteutettuna tenttinä.
(Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Suojakaista tulee perustaa, jos peruslohko rajoittuu vesistöön. Suojakaistan tulee
olla leveydeltään vähintään kolme metriä ja enintään kymmenen metriä, sen tulee
sijaita lohkon vesistön puoleisella reunalla. Suojakaistan tulee olla monivuotisen
nurmi-, heinä- tai niittykasvillisuuden peittämä. Suojakaistaa ei saa muokata, lan-
noittaa tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla. Suojakaistan kasvillisuus voi vaurioitua
tai tuhoutua esimerkiksi talven aikana tai mm. ojien kunnostustyön yhteydessä,
tällöin uusi nurmikasvillisuus tulee kylvää suojakaistalle heti olosuhteiden sallies-
sa. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Monimuotoisuuskaista voidaan perustaa lohkon muille, kuin vesistöön rajoittuville
reunoille luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Monimuotoisuuskaista on
keskimäärin enintään 3 m leveä ja se sisältyy viljelykasvin pinta-alaan. Monimuo-
toisuuskaistaa hoidetaan kuin edellä mainittua suojakaistaa. (Ympäristökorvauk-
sen sitomusehdot 2015. 2015.)

Ravinteiden tasapainoinen käyttö- toimenpide vaikuttaa myös lannoittamiseen. Typpilannoituksen perustason määrittäjänä toimii nitraattiasetus. Typpilannoitus toteutetaan lohko kohtaisesti maan multavuuden, kasvin ja satotason perusteella, jolloin maalaji ei toimi määrittävänä tekijänä. Esimerkiksi kauran, ohran ja seosviljojen typpilannoituksen enimmäismäärä voi taulukon 6. mukaan satotasolla 4000kg vaihdella vähämultaisten ja multavien maiden 100kg/ha/v eloperäisten maiden 60 kg/ha/v välillä. Typpilannoituksessa tulee huomioida lannan ja orgaanisten valmisteiden sisältämä liukoinen typpi kokonaisuudessaan. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Taulukko 6. Viljan, öljy- ja teollisuuskasvien sekä palkokasvien, sokerijuurikkaan ja perunan typpilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v)
(Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015)

Kasvi / saavutettu satotaso	Vähämultaiset ja multavat maat	Runsasmultaiset maat	Erittäin runsasmultaiset maat	Eloperäiset maat
Ohra, kaura, seosviljat 4000kg	100	90	80	60
Kevätvehnä 4000kg	120	110	100	70
Syysruis syksyllä	30	30	20	20
Syysruis keväällä 3000kg	100	90	80	40
Kevätruis 3000kg Pellava, maissi, öljyhamppu, auringonkukka	90	80	70	50
Syysvehnä, ruisvehnä, spelttivehänä ja syysohra syksyllä	30	30	30	20

Syysvehnä, ruisvehnä, spelttivehänä ja syysohra keväällä 4000kg	120	110	100	70
Muut viljat ja muut seoskasvustot 4000kg	90	80	70	50
Syysrypsi ja syysrap- si (heinä-elokuussa)	50	50	50	40
Kevätrypsi, kevättrap- si, syysrypsi, syys- rapsi ja ruistankio keväällä 1750kg Muut peltokasvit	110	100	90	60
Herne, härkäpapu, makea lupiini	45	45	45	30
Sokerijuurikas	140	140	140	120
Tärkkelysperu- na35tn/ha	105	95	85	70
Tärkkelysperuna 40tn/ha	120	110	100	80
Varhaisperuna	60	60	60	60
Varhaisperuna + ke- räjäkasvi	80	80	80	75
Muu peruna 35tn/ha	85	80	75	60

Muu peruna 40 tn/ha	100	90	80	70
---------------------	-----	----	----	----

Lopullinen typpilannoitustaso kullekin lohkolle saadaan satotasokorjauksen avulla. Satotasokorjaus on lohko kohtainen, joten satotasokorjauksen voi tehdä aikaisemmin saadun hyvän sadon perusteella, vaikka kasvi ei olisikaan sama. Saavutettuun satotasoon perustuen typpilannoitusta voidaan taulukon 7. mukaan lohkolle lisätä esimerkiksi 20kg/ha/v, jos lohkolta on viimeisen viiden vuoden aikana saatu esimerkiksi kevätruukiilla 4000kg/ha, kevätvehnällä 5000kg/ha tai vaikka syysöljykasveilla 2250kg/ha sato. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Taulukko 7 Saavutettuun satotasoon liittyvät taulukkoon 6. tehtävät typpilannoitemäärien enimmäislisäykset(kg/ha/v)
(Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015)

Lisäys kg	0	10	20	30	40	50
Kevätruis	3000	3500	4000	4500	5000	5500
Muut viljat	4000	4500	5000	5500	6000	6500
Kevätkylvöiset öljykasvit	1750	2000	2250	2500	2750	3000
Lisäys kg	0	10	20	30	40	45
Kevätvehnä	4000	4500	5000	5500	6000	6250
Syysvehnä, ruisvehnä, spelttivehnä	4000	4500	5000	5500	6000	6250
Syysruis	3000	3500	4000	4500	5000	5250
Syysöljykasvit	1750	2000	2250	2500	2750	-

Fosforilannoituksen toteutus perustuu lohko kohtaisesti kasviin, maan viljavuusluokkaan ja satotasoon. Fosforilannoituksen enimmäismäärät sisältävässä perustaulukossa (Taulukko 8.) kaikki viljat, öljykasvit ja palkokasvit ovat samassa lannoitustasossa. Viljavuusluokan parantuessa ylin sallittu fosforimäärää pienentyy. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Taulukko 8. Fosforilannoituksen enimmäismäärät (kg/ha/v) viljavuusluokan perusteella.

(Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Viljavuusluokka	Huono	Huononl.	Välttävä	Tyydyttävä	Hyvä	Korkea	Arv. korkea
Viljat, öljykasvit, palkokasvit	34	26	16	10	5	0	-
Viljat, öljykasvit, palkokasvit lantapoikkeus	34	26	16	15	15	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet, ruokohelpi satovuonna, kookoviljasäilörehu, maissi	40	32	24	14	5	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet, satotaso vähintään 7500kg ka/ha/v	46	38	30	20	11	-	-
Yksi- ja monivuotiset rehunurmet lantapoikkeus	40	32	30	30	20	-	-
Monivuotinen nurmi:	24	16	8	5	5	-	-

laidun							
Nurmen ja ruokohel- pin perustaminen ke- väällä(suojakasvin kanssa tai ilman)	52	44	36	26	10	-	-
Nurmen perustaminen kesällä tai syksyllä sekä luonnonhoitopel- tonurmen, monimuo- toisuuspellon, viher- lannoitusnurmen ja monivuotisen viher- kesannon perustami- nen, nurmi keväällä ennen kesä- perustamista	20	16	12	7	-	-	-
Peruna	55	55	55	55	35	20	5
Sokerijuurikas	63	63	60	43	26	14	5
Kuitupellava	34	26	16	5	-	-	-
Muut kasvit	30	20	15	10	5	-	-

Lannan kokonaisfosforista huomioidaan 100%. Kotieläinten lannan ravinnelasken-
nassa käytetään lantalajeittain taulukkoarvoja tai lanta-analyysin arvoja. Mikäli
esimerkiksi tilan viljojen fosforilannoitukseen käytetään ainoastaan kotieläinten
lantaa, voidaan fosforilannoituksessa ottaa käyttöön lantapoikkeus, tällöin mm.
viljojen kohdalla viljavuusluokissa tyydyttävä ja hyvä voidaan fosforilannoitusta
nostaa. Tällöin fosforia voidaan edellä mainituissa luokissa mm. viljoille antaa
normaalin 10kg/ha/v tai 5kg/ha/v sijaan 15kg/ha/v. Vastaavasti nurmien kohdalla

lantapoikkeusta voidaan käyttää viljavuusluokissa välttävä, tyydyttävä ja hyvä. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Fosforilannoituksessa satotasokorjausta voidaan käyttää, kun satotaso nousee taulukon 9. mukaan korkeammaksi kuin: viljat 4000kg/ha vuodessa, ruis 3000kg/ha vuodessa ja öljykasvit 1750kg/ha vuodessa. Tällöin fosforilannoituksen enimmäismääriin voidaan satomäärän perusteella lisätä 3kg tai 6kg fosforia. Fosforintasaus tehdään kasvulohkokohtaisesti, enintään viiden vuoden tasausjaksoissa. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

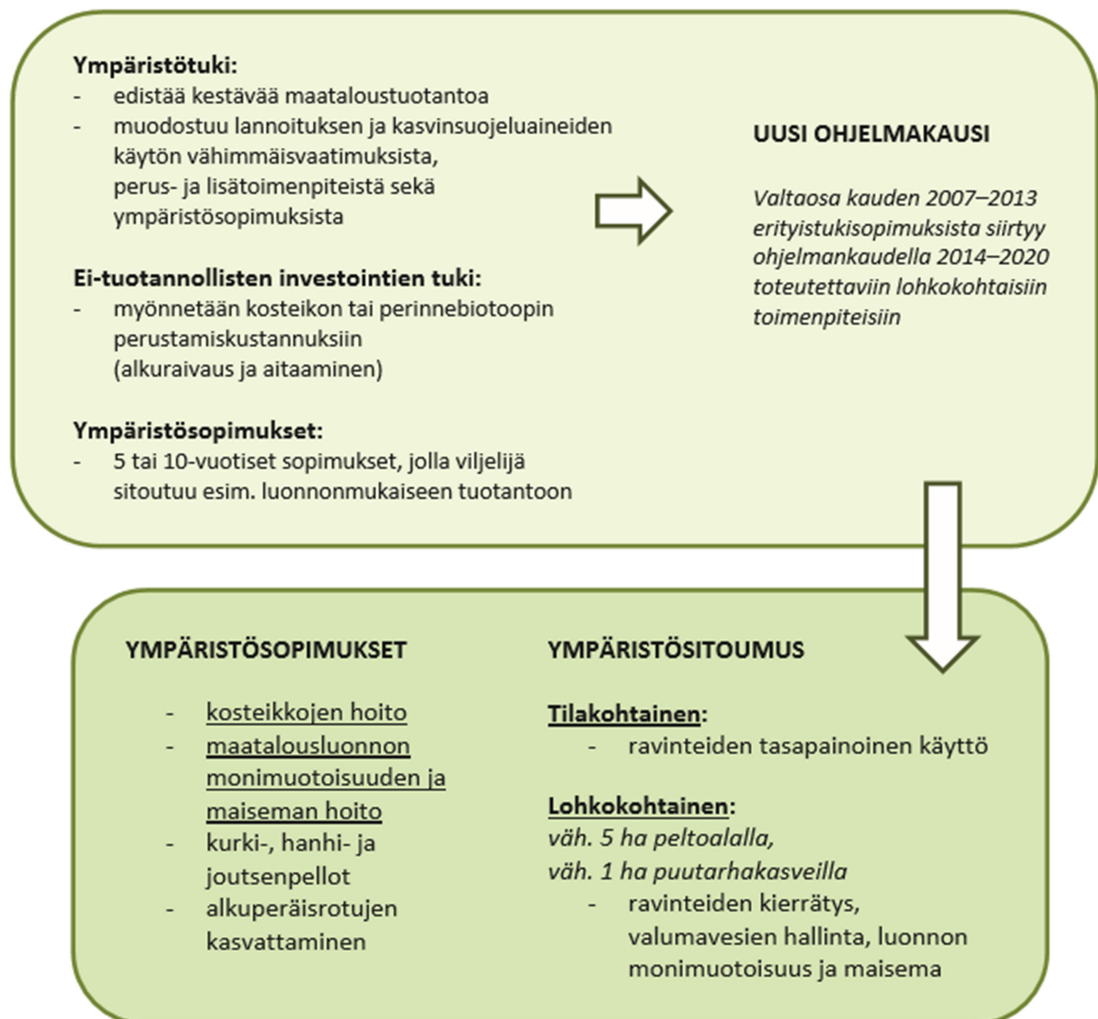
Taulukko 9. Saavutetun satomäärän perusteella korjattava fosforilannoituksen määrä (kg/ha/v)
(Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Lisäys kg	0	3	6
Ruis	3000	4000	5000
Muut viljat	4000	5000	6000
Öljykasvit	1750	2250	2750

4.4.2 Ympäristösitoumuksen lohko-kohtaiset toimenpiteet

Lohko-kohtaiset toimenpiteet valitaan ensimmäisenä sitomusvuonna. Kaikkia valittuja toimenpiteitä ei kuitenkaan tarvitse toteuttaa joka vuosi muutoin kuin toimenpiteen ehtojen mukaisesti. Lohko-kohtaiset toimenpiteet sisältävät jonkin verran valintarajoituksia. Joka vuosi toteutettaviin toimenpiteisiin kuuluvat talviaikainen kasvipeitteisyys, orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunnalla, sekä puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu, mikäli viljelijä on valinnut jonkun näistä toimenpiteistä hän toteuttaa sitä joka vuosi koko sitomuskauden ajan. Tilalle ei voi valita yhtäaikaaisesti toimenpiteitä lietalannan sijoittaminen peltoon - ja ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen. Lohko-kohtaiset rajoitukset koskevat esimerkiksi suojavyöhykettä ja valumavesien hallintaa, joista

vain toisen voi valita samalle lohkolle. (Ympäristösitoumus 2015.[viitattu 3.4.2016].)

Kuvio 2. Esitys uudesta ympäristökorvausjärjestelmästä. (Esitys uudesta ympäristökorvausjärjestelmästä. 2014)

Sitoumuskauden ajaksi viljelijä voi valita korvauskelpoiselle alalle seuraavia lohko-kohtaisia toimenpiteitä:

1. lietelannan sijoittaminen peltoon,
2. ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen,
3. valumavesien hallinta sisältäen säätösaloituksen ja säätökastelun tai kuivausvesien kierrätyksen,
4. ympäristönhoitonurmet sisältäen suojavyöhykkeet, monivuotiset ympäristönurmet ja luonnonhoitopeltonurmet,

5. orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla,
6. peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys,
7. peltoluonnon monimuotoisuus sisältäen viherlannoitusnurmety, kerääjäkasvit, monimuotoisuuspellot ja saneerauskasvit,
8. puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu. Tässä työssä keskityn peltokasvien viljelyyn pois sulkien mm. perunan. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

1. Toimenpiteessä lietelannan sijoittaminen peltoon virtsa, lietelanta, lietelannasta erotettu nestejäte sekä nestemäinen orgaaninen lannoitevalmiste tulee levittää lohkoille multaavilla tai sijoittavilla laitteilla. Toimenpiteessä levitysmäärä on vähintään 20m³/ha vuodessa. (Maaseutuvirasto 2015, k, kappale 5.)

2. Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen -toimenpiteessä lohkolle lisätään ravinnepitoista orgaanista materiaalia. Toimenpiteessä voidaan käyttää lannoitelain mukaisia orgaanisia lannoitteita, maanparannusaineita tai kasvualustoja. Hyödyntää voidaan myös toiselta maatilalta tulevaa kuivalantaa tai lannasta erotettua kuivajätettä. Materiaalin kuiva-ainepitoisuuden tulee olla vähintään 20% ja lisättävän määrän vähintään 15m³/ha vuodessa. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

3. Valumavesien hallinta -toimenpiteen edellytyksenä lohkolle tulee olla säätösalaajitus, säätökastelu tai kuivatusvesien kierrätysjärjestelmä. Säätösalaajitetuilla lohkoilla vedenpinnan säätöä tulee toteuttaa laskemalla tai nostamalla padotuskorkeutta esimerkiksi kokoojajon säätökaivoissa. Padotuksessa tulee ottaa huomioon mm. maan kantavuus, kevätkesteuden varastoiminen peltoon, kasvien vesitaloudesta huolehtiminen, sekä varastotilavuuden nostaminen esimerkiksi ennen syyssateita. Säätökastelussa lohkojen vesitaloutta tulee säätää kokonaisvaltaisesti salaajastojen avulla. Lohkoa voidaan joko kastella tai säädetyksi kuivattaa hyödyntäen salaajastoa. Kuivatusvesien kierrätyksessä runsaammista sateista lohkoille kertyvät valumavedet tulee varastoida erilliseen altaaseen, josta ne kuivana kautena johdetaan taas kasteluveteeksi lohkoille. Toimenpide on tarkoitettu erityisesti lohkoille joiden maalaji on analyysin perusteella turve- tai multamaa tai hapan sulfaattimaa, toimenpidettä voidaan toteuttaa vain tiettyjen sitomusehdoissa mainittujen ehtojen täyttyessä. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

4. Ympäristönhoitonurmet -toimenpiteessä viljelijä perustaa ja ylläpitää sitoumusalalla monivuotista nurmikasvustoa, joka voi olla suojavyyhyke, monivuotinen ympäristönurmi tai luonnonhoitopeltonurmi. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Suojavyöhykkeellä tulee kasvaa monivuotinen, lannoittamaton ja kasvinsuojeluaineilla käsittelemätön nurmi. Suojavyöhyke voidaan perustaa vain kolmen ensimmäisen sitoumusvuoden aikana, nurmi tulee säilyttää kasvulohkolla sitoumuskauden loppuun saakka. Kasvusto tulee niittää ja korjata vuosittain kasvukauden aikana. Suojavyöhykkeen leveyden on oltava yli kolme metriä. Suojavyöhykkeen perustaminen edellyttää tiettyjä asioita koskien esimerkiksi pohjavesialuetta tai valtaojien varsia, nämä ehdot mainitaan ympäristökorvauksen sitomusehdoissa 2015. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Monivuotinen ympäristönurmi voidaan perustaa mm. lohkolle, jonka maalaji on turve tai multamaa tai lohkolle, joka sijaitsee esimerkiksi pohjavesialueella. Perustaminen voidaan suorittaa vain kolmen ensimmäisen sitoumusvuoden aikana, nurmi tulee säilyttää kasvulohkolla sitoumuskauden loppuun saakka. Lohkolla tulee kasvaa nurmi- tai heinä kasveja. Nurmikasvustoa voidaan uudistaa ilman muokkausta suorakylvömenetelmällä, kasvusto tulee korjata vuosittain. (Maaseutuvirasto 2015, k, kappale 5.)

Luonnonhoitopeltonurmeksi voidaan joko perustaa uusi nurmi tai sellaiseksi voidaan ilmoittaa jo monilajiseksi kehittynyt vanha nurmi. Kasvustoa perustettaessa tulee käyttää monivuotisten nurmi- tai heinäkasvien siemeniä, siemenseos saa sisältää korkeintaan 20% typensitojakasvien siementä. Luonnonhoitopeltonurmia voidaan perustaa myös lohkojen reunoille yli 3 metriä leveinä kaistoina, tai esimerkiksi suurten peltoaukeiden keskelle. Kasvusto tulee säilyttää lohkolla vähintään kaksi kasvukautta ja se tulee niittää joka toinen vuosi. Perustamisen jälkeen muokkaaminen tai kasvinsuojeluaineiden käyttö lohkolla ei ole sallittua, paitsi kasvuston päättämisen yhteydessä. Maatilan sitoumusalasta yhteensä enintään 20% voi olla luonnonhoitopeltonurmia kohdentamisalueella II ja saaristoalueilla, muilla alueilla luonnonhoitopeltonurmia voi olla enintään 5%. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

5. Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla.

6. Peltujen talviaikainen kasvipeitteisyys toimenpiteessä tilan sitoumusalasta vuositteittäin vähintään 20% tulee olla kasvipeitteistä alaa kasvukauden ulkopuolella. Kohdentamisalueesta riippuen kasvipeitteinen ala voi olla 20, 40, 60 tai 80% kyseisen tilan sitoumusalan kokonaispinta-alasta. Kasvipeitteinen ala voi vaihdella sitoumusvuosien aikana, lohkoilla kasvipeitteisyyden on säilyttävä aina kylvömuokkaukseen tai sitä vastaavaan toimenpiteeseen saakka. Toimenpidettä tulee pyrkiä toteuttamaan lohkoilla, jotka sijaitsevat lähellä vesistöjä tai valtaajia. Talviaikaiseksi kasvipeitteisyydeksi voidaan hyväksyä mm. seuraavanlaiset lohkot: monivuotiset viljellyt nurmet, sekä yksivuotiset, talven yli säilytettävät nurmet, ruokohelpi ja kumina, mm. viljojen sänki, talven yli säilytettävät kerääjäkasvit, sekä mm. syyskylvöiset viljat ja öljykasvit. (Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2015. 2015.)

7. Peltoluonnon monimuotoisuus -toimenpiteessä viljelijän tulee viljellä saneeraus- tai kerääjäkasveja, tai perustaa viherlannoitusnurmia tai monimuotoisuuspeltoja.

Kerääjäkasvi kylvetään joko keväällä kasvamaan jo yhdessä varsinaisen viljelykasvin kanssa, tai viimeistään viljelykasvin sadonkorjuun jälkeen. Sen tehtävänä on käyttää varsinaisen yksivuotisen viljelykasvin jäljeltä maahan jääviä, sekä viljelykasvin tähteistä tai maasta vapautuvia ravinteita, sekä suojata maata kasvipeitteisyydellä viljelykasvin korjuun jälkeen. Kerääjäkasvina voidaan käyttää mm. heinäkasveja, nurmipalkokasveja, öljyretikkaa, muokkausretiisiä tai ristikukkaisia öljykasveja.

Saneerauskasveja voidaan käyttää tiloilla joiden viljelykierrossa on perunaa, soke-rijuurikasta tai avomaan puutarhakasveja.

Monimuotoisuuspeltoja voivat olla mm. riista-, maisema- tai niittykasveilla perustettavat lohkot. Monimuotoisuuspeltoja voi olla enintään 15% tilan sitoumuspinta-alasta. (Ympäristökorvauksen sitoumusehdot 2015. 2015.)

4.4.3 Tuen maksaminen ja määrä

Ympäristökorvaus maksetaan kahdessa erässä. Vuoden 2015 tukitasot ilmenevät taulukosta 10. Tukihakuvuoden 2015 tavoitteelliset maksuajankohdat ympäristökorvauksen osalta ovat marraskuu 2015, jolloin maksetaan erä 1. ja touko-kesäkuun 2016 vaihe jolloin maksetaan erä 2. Ensimmäisen maksuerän osuus on enintään 80% maatilaa saamasta korvauksesta. (Tukihakuvuoden 2015 tavoitteelliset maksuajankohdat. 2015.)

Taulukko 10. Ympäristösitoumuksen korvaustasot.
(Ympäristökorvaus. 2015)

Toimenpiteet	Euroa/ha/vuodessa
Ravinteiden tasapainoinen käyttö <ul style="list-style-type: none"> • Peltoviljelykasvit • Puutarhakasvit 	54 200
Lietelannan sijoittaminen peltoon	40
Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	40
Valumavesien hallinta <ul style="list-style-type: none"> • Säättösalaojitus • Säättökastelu tai kuivatusvesien kierrätys 	70 250
Ympäristönhoitonurmet <ul style="list-style-type: none"> • Suojavyöhykenurmet kohdentamisalueella II • Suojavyöhykenurmet muulla alueella 	500 450
Monivuotiset ympäristönurmet <ul style="list-style-type: none"> • Luonnonhoitopeltonurmet kohdentamisalueella II • Suojavyöhykenurmet muulla alueella 	50 120 100
Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenpe- runalla <ul style="list-style-type: none"> • Yksivuotiset puutarhakasvit • Monivuotiset puutarhakasvit 	300 500

Peltoluonnon monimuotoisuus	
• Viherlannoitusnurmet	54
• Kerääjäkasvit	100
• Saneerauskasvit	300
• Monimuotoisuuspellot	300
Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu	
• Ryhmä 1	500
• Ryhmä 2	350

Taulukko 11. Peltujen talviaikainen kasvipeitteisyys
(Ympäristökorvaus. 2015)

Kasvipeitteisen alan prosentti- suus tilansitoumusalasta, %	Korvaus kohdentamis- alueella III, euroa	Korvaus muulla alu- eella, euroa
20	4	4
40	18	9
60	36	11
80	54	-

5 VERTAILU

5.1 Rakenne

Uuden ympäristökorvausjärjestelmän merkittävin muutos koskee sen rakennetta. Vanha ympäristötuki pohjautui kolmiportaisesti perus-, lisä-, ja erityistoimenpiteisiin, uusi ympäristökorvausjärjestelmä koostuu perustasosta ja vähimmäisvaatimuksista, tilakohtaisista toimenpiteistä sekä lohko-kohtaisista toimenpiteistä. Uusi ympäristökorvausjärjestelmä perustuu lohko-kohtaisiin toimenpiteisiin. Uudessa ympäristökorvauksessa vanhaan verraten samankaltaisia toimia on yhdistetty ja kokonaisuudet ovat laajentuneet. Mukana on paljon tuttuja asioita, joistain toimenpiteistä on yhdistämisen myötä luotu laajempia ja kenties tarkennettumpia kokonaisuuksia ja osa vanhoista asioista taas on jäänyt kokonaan pois. Uuden ympäristökorvauksen toimenpiteet ovat aikaisempaa kohdennettumpia, suuremmalla painoarvolla uudessa ympäristökorvausjärjestelmässä huomioidaan myös ilmaston muutos ja sen hillintä. (Niemi, J & Ahlstedt, J. 2014, 17.)

5.2 Tukikelpoisuusperusteet

Ympäristötuen muuttuessa ympäristökorvaukseksi termit ja itse tuki uudistuivat, moni asia kuitenkin pysyi myös ennallaan. Tukikelpoisuusperusteet muuttuivat ikärajan ja vähimmäispinta-alan osalta. Ympäristötukea oli mahdollista kaudella 2007–2013 myöntää 18–65 vuotiaalle henkilölle, jolla oli koko sitoumuskauden ajan hallussaan vähintään 3 ha tukikelpoista peltomaata tai vähintään 0,5 ha tukikelpoista peltomaata puutarhakasvien viljelyssä. Uudessa ympäristökorvauksessa yläikäraja on kokonaan poistettu, vähimmäispinta-ala sen sijaan on kasvanut sitoumuksessa kolmesta hehtaarista viiteen hehtaariin ja puutarhakasveilla puolesta hehtaarista yhteen hehtaariin.

5.3 Vähimmäisvaatimukset

Vähimmäisvaatimuksissa muutoksia on tapahtunut myös lannoituksen osalta. Fosforin käyttömäärää peltokasveilla on laskettu aikaisemmasta 80kg/ha/v nykyiseen 75 kg/ha/v. Huomio kannattaa kuitenkin kiinnittää tilakohtaisen toimenpiteeseen, jonka lannoitustasot ovat vähimmäisvaatimuksia tiukemmat. Lannoitekäytänteisiin vaikuttavia muutoksia ovat mm. fosforin käyttörajojen tiukentuminen, sekä lanta-fosforin hyväksikäyttöprosentin nosto.

5.4 Vanhat perustoimenpiteet ja uusi tilakohtainen toimenpide

Uudessa ympäristökorvauksessa viljelijän tulee noudattaa tilakohtaista toimenpidettä: ravinteiden tasapainoinen käyttö maatilan koko peltoalalla, kuten aikaisemmin perustoimenpiteitä. Tilakohtainen toimenpide sisältää paljon samoja asioita kuin ympäristötuesta tuttu perustoimenpide, mutta myös uusia asioita on sisällytetty tähän tasoon. Verratessa aikaisempaa perustasoa ja nykyistä tilakohtaista toimenpidettä uusiksi asioiksi nousivat viisivuotinen viljelykiertosuunnitelma, peltoaan laatutesti ja koulutuspäivä/verkkotentti, joita ei aiemmalla kaudella ollut.

Lannoituksen osalta tilakohtaisessa toimenpiteessä: ravinteiden tasapainoinen käyttö typpilannoituksen perustason määrittäjänä toimii kuten aikaisemmin perustasolla nitraattiasetus. Typpilannoitus toteutetaan lohkoakohtaisesti maan multavuuden, kasvin ja satotason perusteella, jolloin maalaji ei enää toimi määrittävänä tekijänä. Käytännössä suuria muutoksia aikaisempaan verraten typpilannoitusmääriin ei synny. Aikaisemmasta poiketen typpilannoituksessa tulee huomioida lannan ja orgaanisten valmisteiden sisältämä liukoinen typpi kokonaisuudessaan. Aikaisemmalla ohjelmakaudella karjanlannasta huomioitiin typen osalta 75% ja fosforin 85%. Lopullinen typpilannoitustaso kullekin lohkolle saadaan satotasokorjauksen avulla. Aikaisemmin satotasokorjaus oli sekä lohko-, että kasvikohtainen, nyt korjaus on ainoastaan lohkoakohtainen, joten satotasokorjauksen voi tehdä ai-

kaisemmin saadun hyvän sadon perusteella, vaikka kasvi ei olisikaan sama.(Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Fosforilannoituksen osalta kaikki viljat kuuluvat nyt samaan ryhmään poiketen aikaisemmasta, jolloin viljat oli eritelty ja näin ollen myös lannoitustasot eri viljalajien kesken vaihtelivat. Luokissa huono ja huononlainen kaikkien viljojen fosforilannoitus on pysynyt samalla tasolla kuin aikaisemmin ohralla. Luokassa välttävä voidaan viljoille antaa 16kg fosforia, eli samoin kuin aikaisemmin kauralle. Viljavuusluokan parantuessa ylintä sallittua fosforimäärää on pienennetty. (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015.)

Lannan kokonaisfosforista huomioidaan aikaisemman 85% sijaan 100% (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015). Lantapoikkeusta hyödyntäen voitiin vuonna 2013 fosforilannoitusta antaa esimerkiksi viljoille 15kg/ha/v kaikissa viljavuusluokissa lukuun ottamatta viljavuusluokkaa arveluttavan korkea (Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2013. 2013). Uudessa ympäristökorvausjärjestelmässä voidaan lantapoikkeusta hyödyntää vastaavasti vain viljavuusluokissa tyydyttävä ja hyvä, jolloin luokassa korkea ei aikaisemmasta poiketen lantapoikkeusta hyödynnetä.

5.5 Vanhat lisätoimenpiteet ja uudet lohko-kohtaiset toimenpiteet

Tila- ja lohko-kohtaiset toimenpiteet vastaavat monia toimenpiteitä aikaisemmalta kaudelta. Toimenpiteet ovat uudella kaudella ehtojen osalta aikaisempaa tarkennetumpia ja tehostetumpia.(Maatalouden tuet muuttuvat vuonna 2015. 2014, 8.). Lohko-kohtaiset toimenpiteet sisältävät paljon samaa kuin aikaisemmin, mutta toimivat entistä kohdennetummin. Aikaisempaan verraten toimenpiteiden alueellista kohdentamista on pyritty kehittämään maantieteellisillä kohdentamisalueilla, kolmelle toimenpiteelle, joista esimerkkinä peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys. Kohdentamisalueilla näille toimenpiteille on määritelty tiukemmat ehdot ja vastaa-

vasti myös suurempi tuki. Kohdentamisalueiden lisäksi muitakin toimenpiteitä on kohdennettu erilaisilla rajoituksilla.

Ympäristökorvauksen lohkokohtaiset toimenpiteet sisältävät myös toimenpiteitä jotka aikaisemmin kuuluivat ympäristötuen erityistukisopimuksiin, kuten esimerkiksi lietalannan sijoittaminen peltoon ja valumavesien hallinta. Ympäristötuen aikaiset erityistukisopimukset edellyttivät kohdennettua ja tehokasta ympäristönsuojelua, sekä siihen liittyviä hoitotoimia. Sopimuksia tehtiin vain erikseen hyväksyttävillä kohteilla. Ympäristökorvauksessa nämä toimenpiteet kuuluvat lohkokohtaisiin toimenpiteisiin ja ovat mahdollisesti näin useamman viljelijän hyödynnettävissä.

5.6 Tuen maksaminen ja määrä

Tuen määrässä muutoksia tapahtuu perustason korvauksissa, joka aikaisemmin oli eritelty kasvinviljelytilan ja kotieläin tilan mukaan. Uudessa ympäristökorvauksessa perustaso on sama kaikille lukuun ottamatta puutarhakasveja. Perustason korvaus laskee uuden ympäristökorvauksen myötä kasvinviljelytiloilla 93 eurosta 54 euroon, kun taas kotieläintiloilla perustuen lasku on suurempi 107 eurosta 54 euroon. Kokonaisuutena tukien määrä laskee noin 300 miljoonasta 211 miljoonaan euroon. Lohkokohtaisten toimenpiteiden hyödyntäminen nousee aikaisempaa isompaan rooliin perustaso korvauksen laskiessa. Näin ollen yksittäisten tilojen kohdalla muutoksen vaikutukset ovat kiinni suurelta osin siitä miten tilat pystyvät hyödyntämään lohkokohtaisia toimenpiteitä. (Ympäristötuki putoaa puoleen kotieläintiloilla. 2015.)

6 KYSELYTUTKIMUS

Osana opinnäytetyötäni lähetin viljelijöille ympäristökorvausjärjestelmän vertailua kausilla 2007–2013 ja 2014–2020 aiheeseen liittyvän mielipidekyselyn.

Kysely (liite 1) lähetettiin sähköpostitse saatteen (liite 2) kanssa kuudelle eteläpohjalaiselle viljelijälle. Korkeaan vastausprosenttiin pyrittiin pitämällä kysely lyhyenä. Uusi tukijärjestelmä tuli voimaan vuoden 2015 alusta, oletuksen mukaan viljelijät ovat ehtineet muodostaa omia mielipiteitään muutoksesta yleisesti sekä omalla tilallaan.

7 KYSELYN TULOKSET

Kyselyyn vastasi kuudesta viljelijästä neljä. Seuraavissa kappaleissa tarkastellaan kyselyn vastuksia. Vastausten käsittelyn helpottamiseksi viljelijät on numeroitu satunnaisesti.

7.1 Taustatiedot

Taustatiedoissa kysyttiin viljelijän ikää ja tilan hehtaarimäärää.

Ikä ja hehtaarimäärä

Viljelijä 1. 30 vuotta, 75 ha

Viljelijä 2. 56 vuotta, 39 ha

Viljelijä 3. 40 vuotta, 20 ha

Viljelijä 4. 48 vuotta, 34 ha

Suurin osa vastanneista oli yli 40-vuotiaita, vain yksi vastanneista oli alle 40-vuotias. Hehtaari määrät vaihtelivat, kahdella tilalla hehtaareja oli 30–40 ha, yhdellä 20 ha ja yhdellä 75 ha.

7.2 Perehtyminen muutokseen ympäristökorvaukseen siirryttäessä

Kyselyssä haluttiin selvittää perehtyivätkö viljelijät tuen ehtojen muutokseen ympäristötuen muuttuessa ympäristökorvaukseksi.

Viljelijä 1. oli perehtynyt ammattilehtien kautta sekä erilaisten koulutusten myötä (mm. kunnan maaseutuviranomaisen järjestämässä koulutuksissa). Viljelijä 2. oli perehtynyt tukikauden vaihtuessa ja saanut tietoa lehdistä ja koulutustilaisuudesta. Viljelijä 3. oli perehtynyt osittain. Viljelijä 4. ei ollut perehtynyt.

Suurin osa vastanneista oli perehtynyt ehtojen muutokseen muutoksen tapahtuessa. Vain yksi vastanneista ei ollut perehtynyt muutokseen. Tietoa oli pääosin saatu ammattilehdistä, sekä koulutustilaisuudesta.

7.3 Ympäristökorvauksen mukanaan tuomat muutokset viljelijän omalla tilalla

Kyselyssä haluttiin selvittää millaisia käytännön muutoksia siirtyminen ympäristöstä ympäristökorvaukseen oli viljelijöiden tiloille tuonut.

Viljelijän 1. mukaan merkittävin näkyvä muutos on lohko kohtaiset toimenpiteet sekä niiden syysilmoitus, lisäksi lietteen syyslevityksen huomioiminen täysimääräisenä. Viljelijä 2. kertoi, että lisätoimenpiteitä on vähennetty omalla tilalla, koska korvaus ei ole riittävä työmäärään nähden. Viljelijän 3. mukaan omalla tilalla ei ole tapahtunut suuria muutoksia, paperityöt ovat hieman lisääntyneet. Viljelijän 4. mukaan muutoksia ei ole omalla tilalla tapahtunut.

Suurin osa viljelijöistä kertoi jonkin asteisia muutoksia tapahtuneen omalla tilalla. Vain yhden kyselyyn vastanneen viljelijän tilalla muutoksia ei ollut tapahtunut lainkaan.

7.4 Lohkokohtaisten toimenpiteiden tarkentaminen ja kohdentaminen

Kyselyssä haluttiin selvittää viljelijöiden mielipiteitä lohko kohtaisten toimenpiteiden tarkentamisella ja kohdentamisella tavoitellusta hyödystä ajatellen alueellisia ja lohko kohtaisia olosuhteita.

Viljelijän 1. Mukaan koko Suomen mittakaavassa tarkentamisella saadaan varmasti aikaan ravinteiden entistä tehokkaampaa hyväksikäyttöä, mutta kohdentamisella tulisi silti pystyä pitämään yllä hyvää sadon laatua. Viljelijä 2. Ei ollut havainnut vaikutusta omalla tilallaan. Viljelijä 3. Ei ollut havainnut muutosta. Viljelijä 4. Ei ollut havainnut muutosta.

Suurin osa kyselyyn vastanneista viljelijöistä ei ole kokenut lohko kohtaisten toimenpiteiden tarkentamisen ja kohdentamisen vaikuttaneen alueellisten ja lohko kohtaisten olosuhteiden huomioimiseen. Yksi viljelijä oli kokenut näiden toimien avulla saavutettavan koko Suomen mittakaavassa aikaan tehokkaampaa ravinteiden hyväksi käyttöä, kohdentamisella tulisi kuitenkin ylläpitää sadon hyvää laatua.

7.5 Typen ja fosforin lannoitemäärät

Kyselyssä haluttiin selvittää ovatko typen ja fosforin lannoitemäärät olleet viljelijöiden mielestä sopivia satotasoon, sadon laatuun ja maan kasvukuntoon nähden.

Viljelijän 1. Mukaan lannoitemäärien rajoitus esimerkiksi nurmenviljelyssä aiheuttaa käytännössä valitettavasti lannoituksen yksipuolistumisen (nurmelle liete + pelkkä typpilannoite), mikä puolestaan selvästi vaikuttaa satotasoon ja sadon laatuun. Erilaisilla hivenlannoitteilla yms. lehtilannoksilla tätä voisi kompensoida jos se olisi muiden työhuippujen osalta mahdollista. Viljelijän 2. Mukaan eivät ole olleet. Maalajin vaikutus on huomattavasti suurempi, kuin miten se huomioidaan taulukoissa. Viljelijän 3. Mukaan lannoitemäärät ovat olleet sopivia. Viljelijän 4. Mukaan eivät ole olleet. Fosforin vähyyys heikentää sadonmäärää viljoilla ja typen rajoitus taas heinämailla.

Suurin osa viljelijöistä ei kokenut typen ja fosforin lannoitemäärien olevan sopivat satotasoon, sadon laatuun ja maan kasvukuntoon nähden. Yksi viljelijöistä oli tyytyväinen tähän tasoon.

7.6 Tukimäärään riittävyys

Kyselyssä haluttiin selvittää viljelijöiden mielipiteitä tukimäärän riittävydestä huomioiden rajoitteista aiheutuvat kulut ja kustannukset, sekä työmäärän.

Viljelijän 1. mukaan korvaustaso on edelleen niin merkittävä, että edellä mainittu satotason lasku (tosin yksipuolisesta lannoituksesta johtuva) kannattaa hyväksyä ja pysyä ympäristökorvausjärjestelmässä. Viljelijän 2. mukaan korvaustaso ei ole riittävä. Viljelijän 3. mukaan ei ole riittävä. Viljelijän 4. mukaan ei ole riittävä.

Suurin osa kyselyyn vastanneista viljelijöistä oli sitä mieltä että tukimäärä ei ole riittävä korvaamaan rajoitteista aiheutuvia kuluja ja kustannuksia, sekä työmäärää. Yksi viljelijä koki tukimäärän olevan edelleen niin merkittävä, että ympäristökorvausjärjestelmässä pysyminen kannattaa.

7.7 Uudet asiat

Kyselyssä haluttiin selvittää ovatko viljelijät kokeneet hyötyvänsä uusina asioina mukaan tulleista 5-vuotisesta viljelykiertosuunnitelmasta, peltomaan laatutestistä ja koulutuspäivästä/verkkotentistä.

Viljelijän 1. mukaan ajatuksena esimerkiksi 5-vuotisiviljelykiertosuunnitelma on hyvä, sillä se käytännössä pakottaa pelkkää viljaa viljelevät tilat suunnittelemaan viljelykiertoa ja hyödyntämään sen mukanaan tuomia etuja mm. kasvitautien ehkäisyssä. Käytännössä mm. suunnitelma sekä verkkotentti ovat paperilla suoritettavia tehtäviä, joita tehdessä ei tule ajatelleeksi mitään muuta kuin sitä että tulee täytettyä tuen ehdot kun kirjaa jotakin. Eli loppujen lopuksi hyöty näkökulma erilaisten pakollisten kaavakkeiden sekä verkkotenttien osalta ei ole mielestäni merkittävä.

Viljelijän 2. mukaan 5-vuotisella viljelykiertosuunnitelmalla ei ole mitään virkaa, koska ei pystytä määrittämään viittä vuotta etukäteen mitä viljellään. Verkkotenttiä hän ei ollut vielä suorittanut. Hän ei kokenut hyötyvänsä näistä asioista riittävästi. Viljelijä 3. Ei kokenut hyötyvänsä näistä asioista. Viljelijä 4. Ei kokenut hyötyvänsä

Suurin osa kyselyyn vastanneista viljelijöistä ei kokenut hyötyvänsä yllä mainituista uusista asioista. Yksi viljelijä koki etenkin 5-vuotisen viljelykiertosuunnitelman hyvänä, mutta muut pakolliset paperilla suoritettavat tehtävät tarpeettomina.

7.8 Ympäristökorvaukseen sitoutuminen tulevaisuudessa

Kyselyssä haluttiin selvittää viljelijöiden mielipiteitä ympäristökorvaukseen sitoutumisen osalta tulevaisuudessa.

Viljelijän 1. mukaan suurin osa tiloista tulee varmasti jatkossakin pysymään ympäristökorvauksen piirissä, jos korvaustaso pysyy kohtuullisena. Karjatilat joilla on rajoitetusti peltoa, voivat olla ryhmä jotka hyötyvät siitä etteivät sitoudu ympäristökorvaukseen (byrokratia pienenee ja lannoitustasoa voi nostaa). Viljelijän 2. mukaan sitoutuminen heikentyy jatkuvasti. Viljelijän 3. mukaan sitoutuminen tulee jatkossa pysymään varmaan suurin piirtein samalla tasolla. Viljelijä 4. näkee sitoutumisen tulevaisuudessa synkkänä. Peltokohtaiset tuet (hehtaarikohtaiset) ovat jääneet hintakehityksessä jälkeen.

Puolet kyselyyn vastanneista viljelijöistä näkee ympäristökorvaukseen sitoutumisen pysyvän jatkossa suurin piirtein samalla tasolla. Puolet taas kokee sitoutumisen laskevan jatkossa.

8 KYSELYN TULOSTEN ARVIOINTI

Kyselyn tulosten perusteella suurin osa vastanneista viljelijöistä oli perehtynyt ympäristökorvaukseen muutoksen tapahtuessa. Koulutuspäivä ja sen sisältämä tieto muuttuvista asioista oli varmasti viljelijöille tarpeen.

Kyselyyn vastanneista suurin osa kertoi muutoksen aiheuttaneet jonkinasteisia käytännön muutoksia tilallaan. Kahden vastanneista osalta muutokset liittyivät lohkokohtaisiin toimenpiteisiin. Toinen nosti lohkokohtaiset toimenpiteet merkittävimmäksi käytännön muutokseksi omalla tilallaan. Toinen kertoi lohkokohtaisten toimenpiteiden vähenneen tilallaan korvauksen jäädessä liian alhaiseksi.

Ympäristökorvauksessa painoarvoa oli laitettu myös alueellisten ja lohkokohtaisten olosuhteiden huomioimiseen. Tulosten perusteella suurin osa kyselyyn vastanneista viljelijöistä ei kokenut tämän vaikuttaneen omalla tilallaan. Yksi vastanneista toi esille koko Suomen mittakaavassa saavutettavan ravinteiden tehokkaamman hyväksikäytön.

Kyselyn tulosten perusteella suurin osa kyselyyn vastanneista viljelijöistä ei kokenut typen ja fosforin lannoitemäärien olevan sopivat satotasoon, sadon laatuun ja maan kasvukuntoon nähden. Yksi viljelijöistä toi esille rajoituksista johtuvan nurmien yksipuolisen lannoittamisen ja sen negatiivisen vaikutuksen satotasoon ja sadon laatuun. Hän toi myös esille vaihtoehtoja lannoitukseen, mutta kertoi näiden olevan kuitenkin omalla tilallaan pois suljettuja vaihtoehtoja muiden työhuippujen takia.

Kyselyyn vastanneita viljelijöistä suurin osa ei kokenut tulosten perusteella tukimäärää riittäväksi korvaamaan mm. rajoitteista aiheutuvia kuluja ja kustannuksia. Yksi viljelijöistä koki tukimäärän olevan edelleen niin merkittävä että pysyminen mukana ympäristökorvausjärjestelmässä on kannattavaa.

Uudessa ympäristökorvausjärjestelmässä on pyritty erilaisten uusien vaatimusten avulla velvoittamaan viljelijöitä mm. tutustumaan uuteen järjestelmään. Kyselyn tulosten perusteella viljelijät eivät kokeneet näitä asioita riittävän hyödyllisiksi ver-

raten työmäärään jota ne vaativat. Yksi vastanneista toi esille viisivuotisen viljelykiertosuunnitelman tärkeyden erityisesti viljatioilla.

Ympäristökorvaus on muuttunut ja siihen sitoutuminen jatkossa on herättänyt kysymyksiä. Kyselyn tulosten perusteella puolet vastanneista näki sitoutumisen tason pysyvän jatkossa samalla tasolla, toinen puoli näki sitoumusten tason laskevan tulevaisuudessa.

Kokonaisuutena kyselyn tuloksista oli havaittavissa tiedon saannin ja siihen perehtymisen tärkeys. Vaikka kyselyn otanta jäi suppeaksi, voidaan tätä kyseistä tulosta ajatella laajemminkin. Mitä paremmin viljelijä oli perehtynyt muutoksiin ja sen sisältämiin mahdollisuuksiin sekä käytännön toimiin sitä paremmin tukea pystyttiin hyödyntämään. Näin ollen myös tyytyväisyys tukeen nousi. Muutoksiin perehtymisen ja sitä kautta tiedon käytäntöön saattamisen jäädessä vajaaksi ei tuesta saatavaa hyötyä koettu riittäväksi.

Kyselyn tulosten perusteella havaittavissa oli myös, etteivät viljelijät olleet osin tyytyväisiä tukimäärään. Toisaalta perehtyminen muutokseen toi mahdollisuuksia tukimäärän ja kannattavuuden nostamiseen omalla tilalla esimerkiksi hyödyntämällä lohko kohtaisia toimenpiteitä ja viisivuotista viljelykiertosuunnitelmaa. Kyselyn tulosten perusteella voidaan siis havaita perehtymisen, tiedon hankkimisen ja sen käytäntöön saattamisen olevan kannattavaa.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän työn tavoitteena oli vertailla vanhaa ympäristötukea ja uutta ympäristökorvauusta sekä selvittää viljelijöiden mielipiteitä muutoksesta.

Rakennemuutoksen lisäksi siirtyminen ympäristökorvaukseen ei sisältänyt muita suuria muuttujia. Monia asioista ja toimenpiteitä on sisällytetty mukaan vanhasta järjestelmästä, toimenpiteitä on yhdistelty ja kokonaisuudet ovat laajentuneet. Kuten aina muutoksen tapahtuessa uusi kokonaisuus vaatii hieman perehtymistä, jotta paras hyöty omalla tilalla saadaan aikaan.

Tutkimuksen perusteella voidaan havaita uudessa ympäristökorvauksessa lohko-kohtaisten toimenpiteiden roolin nousevan yllättävän suureksi. Viljelijän varaan jää löytää omalle tilalleen sopivimmat toimenpiteet, joiden avulla hän pääsee vaikuttamaan myös korvauksen suuruuteen. Ympäristökorvauksessa painoarvoa oli laitettu myös alueellisten ja lohko-kohtaisten olosuhteiden huomioimiseen.

Lannoituksen osalta uudet rajaukset vaativat tutkimuksen perusteella viljelijöiltä sekä perehtymistä asiaan, että ammattitaitoa löytää juuri omalle tilalle ja omille lohkoille sopivimmat käytännöt, joilla voidaan rajoituksista huolimatta pyrkiä mahdollisimman hyviin satoihin. Muutoksen myötä viljelijöiden tulee huomioida kokonaisuus ja sen sisältämät monet tekijät, kuten esimerkiksi maan kasvukuntoon liittyvät tekijät, sekä viljelykierto ja sen tuomat edut, ja pyrkiä suunnittelemaan toteutus oman tilan ja sen työhuippujen kannalta toimivaksi.

Tuen määrän laskeminen perustasolla nostaa lohko-kohtaisten toimenpiteiden hyödyntämisen entistä isompaan rooliin. Tutkimuksessa oli havaittavissa että, yksittäisillä tiloilla muutoksen vaikutukset riippuvat paljolti siitä miten hyvin tilat pystyvät hyödyntämään lohko-kohtaisia toimenpiteitä ja valitsemaan niistä juuri omalle tilalle sopivimmat vaihtoehdot, sekä kokonaisuudet.

Ympäristökorvauksen sisältämät viisivuotisen viljelykiertosuunnitelman, peltomaan laatutestin ja koulutuspäivän tai verkkotentin tarkoituksena oli tuoda viljelijälle mahdollisuus perehtyä aiheisiin ja mahdollisesti hyödyntää saamaansa tietoa omalla tilallaan. Tutkimuksen perusteella voidaan havaita tämän toimivan ajatuk-

sena hyvin. Erityisesti viisivuotisen viljelykiertosuunnitelman kohdalla hyöty on havaittavissa, sillä siihen paneutuminen ja sen rakentaminen kullekin tilalle sopivaksi tuo tilan lohkoille ja sitä kautta myös satoihin positiivisia vaikutuksia. Vastuu näiden asioiden hyödyntämisen tasosta omalla tilallaan on jätetty viljelijän oman harkinnan varaan.

Ympäristökorvaus on muuttunut ja siihen sitoutuminen jatkossa on nähty vaihtelevana. Tutkimuksen perusteella suuri osa tiloista tulee todennäköisesti edelleen pysymään ympäristökorvausjärjestelmässä, mutta joidenkin tilaryhmien kannalta myös järjestelmästä pois jääminen saattaa olla kannattavaa. Ympäristökorvaus jättää rajoituksista huolimatta viljelijälle mahdollisuuksia luoda omalle tilalleen toimiva ja kannattava kokonaisuus ympäristökorvausjärjestelmässä. Tämä vaatii kuitenkin paneutumista ja perehtymistä sekä rajoituksiin, että erilaisiin keinoihin saada esimerkiksi satotasot ja sadon laatu pysymään omalla tilalla kannattavalla tasolla.

LÄHTEET

- Asetukset luonnonhaitta- ja ympäristökorvauksista annettu. 19.3.2015. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maaseutuverkosto. [Viitattu 9.3.2016]. Saatavana: <https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/viestinta/Uutiset/Sivut/Asetukset-luonnonhaitta-ja-ymparistokorvauksista.aspx>
- CAP2020-uudistuksen tilannekatsaus- suorat tuet. 9.6.2014 c. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja: ruokaa ja luonnonvaroja. Saatavana: <http://slideplayer.biz/slide/2281473/>
- Esitys uudesta ympäristökorvausjärjestelmästä 2014 a. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: ProAgria Länsi-Suomi. [Viitattu 9.3.2016]. Saatavana: https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/ymparistokorvausjarjestelm_a.pdf
- EU:n eläinpalkkiot. 2015 a. [verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu: 3.8.2015]. Saatavana: http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/Documents/EUn_el%C3%A4inpalkkiot_kev%C3%A4t2015.pdf
- EU:n rahoituskehys 2014-2020: biljoona euroa Euroopan tulevaisuuteen. Päivitetty 28.7.2015. [Lehdistötiedote]. Bryssel: Euroopan Komissio. [Viitattu 31.8.2015]. Saatavana: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1096_fi.htm
- EU:n yhteinen maatalouspolitiikka. 26.6.2015 a.[Verkkajulkaisu]. Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). [Viitattu 24.8.2015]. Saatavana: http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/maatalouspolitiikka/eunyhteinen_maatalouspolitiikka/eu_yhteinen_maatalouspolitiikka.html
- Hakuopas. 2015 d. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI).
- Hakuopas 2014. 2014 d. [verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 14.9.2015]. Saatavana: http://epaper.edita.fi/Mavi/Hakuopas_suomi/files/assets/basic-html/page56.html
- Hakuopas 2013. 2013 f. [verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 15.9.2015]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/Hakuoppaat/Hakuopas%202013.pdf>
- Hakuopas 2015. 2015 i. Seinäjoki: Maaseutuvirasto.
- Käki, R. 2015. Ympäristökorvaus. Luomulehti (2), 32-33.

Maatalouden tuet muuttuvat vuonna 2015. Kesäkuu 2014 d. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). [Viitattu 9.9.2015]. Saatavana: http://www.mmm.fi/attachments/oxv4B40sV/MMM_tuetmuuttuvatPIENENNETT_Y.pdf

Maatalouden tuilla turvataan kotimaisten elintarvikkeiden saatavuus ja kohtuulliset kuluttaja hinnat. Ei päiväystä b. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). [viitattu 1.9.2015]. Saatavana: <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/tuet/merkitys.html>

Maatalouden ympäristötukea, luonnonhaittakorvausta, eläinten hyvinvoinnin tukea ja ei-tuotannollisia investointeja maksetaan osana maaseudun kehittämisohjelmaa. 6.6.2011 f. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). [Viitattu 14.9.2015]. Saatavana: http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/maatalous/tuet/merkitys/ymparistotuki_luonnonhaittakorvaus.html

Maatalouden ympäristötuki. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma vuosille 2007-2013. Ei päiväystä s. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 5.4.2016]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Documents/Manner-Suomen%20maaseudun%20kehitt%C3%A4misohjelma%20vuosille%202007%20-2013.pdf>

Maatalouden ympäristötuen sitomusehdot 2007. 18.5.2007 e. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 14.9.2015]. Saatavana: http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/Ymp%C3%A4rist%C3%B6tuen%20sitomusehdot%202005-2013/Ymparistotuen_sitomusehdot_2007.pdf

Maatalouden ympäristötuen vaikuttavuuden seurantatutkimus. Maaliskuu 2014 e. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). [Viitattu 10.9.2015]. MYTVAS 3 loppuraportti. Saatavana: http://www.mmm.fi/attachments/maaseutu/tutkimus/CxFzHox2r/MMM_mytvas_loppuraportti_WEB.pdf

Maatalouden ympäristövaikutusten muodostuminen, valuma-aluekohtaisia tarkasteluja. 6.3.2013.[Verkkajulkaisu]. Tampere: Varsinais-Suomen ELY- keskus Vesien tilan yksikkö: Sanna Kipinä-Salokannel. [Viitattu 7.3.2016]. Saatavana: <http://docplayer.fi/7521299-Maatalouden-ymparistovaikutusten-muodostuminen-valumaaluekohtaisia.html>

Maataloustuet uudistuvat vuonna 2015 – mikä muuttuu? 2014 p. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 5.3.2016]. Saatavana: http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/vipu/Documents/Maataloustuet-muuttuvat-2015_web.pdf

- Maataloustukia valvotaan tiukasti- valvonta stressaa, tuskastuttaa ja työllistää. 28.3.2014 a. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto (MTK). [Viitattu 7.3.2016]. Saatavana: https://www.mtk.fi/ajankohtaista/teemat/eurovaalit2014/fi_FI/maataloustukia_valvotaan_tiukasti/
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2007-2013. Päivitetty 5.10.2012, g.[Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja metsätalousministeriö (MMM). [Viitattu 2.3.2016]. Saatavana: http://www.proagriaoulu.fi/files/ymparistoagro/2013_tiedotteet/manner-suomen_maaseudun_kehittamisohjelma_051012.pdf
- Miksi viljelijän pelto- ja eläintukia valvotaan?. Ei päiväystä h.[Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 8.10.2015]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/maksut-ja-valvonta/valvonta/viljelijä/Sivut/miksi-tukia-valvotaan.aspx>
- Niemi, J & Ahlstedt, J. (toim.) 2013. Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2013. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT). [Viitattu 30.9.2015]. Saatavana: http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/480780/jul114_SM2013.pdf?sequence=1
- Niemi, J & Ahlstedt, J. (toim.) 2014. Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2014. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT). [Viitattu 8.9.2015]. Saatavana: https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/julkaisut/suomenmaatalousjamaaseutuelinkeinot/jul115_SM2014.pdf
- Niemi, J., Liesivaara, P., Lehtonen, H., Huan-Niemi, E., Kettunen, L., Kässi, P. & Toikkanen, H. 2014. EU:n yhteinen maatalouspolitiikka vuosina 2014-2020 ja Suomen maatalous. [Verkkajulkaisu]. Jokioinen: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus (MTT). [Viitattu 31.8.2015]. MTT:n raportti 130. Saatavana: <http://www.mtt.fi/mttraportti/pdf/mttraportti130.pdf>
- Opas ympäristötuen ehtojen mukaiseen lannoitukseen 2007-2013. 2007 g. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 24.9.2015]. Maaseutuviraston julkaisusarja: Hakuoppaita ja ohjeita. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/opaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/Opas%20ymp%C3%A4rist%C3%B6tuen%20ehtojen%20mukaiseen%20lannoitukseen%202007-2013.pdf>
- Peltoalaperusteisten tukien valvonta ja valvontatulos 2014. 2014 m. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 1.12.2015]. Saatavana: http://www.kaseka.fi/wp-content/uploads/2014/06/Tiedote_viljelij%C3%A4lle_peltovalvonnasta_2014-1.pdf

- Peltokasvipalkkio. Päivitetty 3.8.2015 e.[Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 8.9.2015]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/peltokasvipalkkio.aspx>
- Peltovalvontaohje 2015. 2015 n. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 5.12.2015]. Saatavana: <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/152/article-12460>
- Perustuki. Päivitetty 9.6.2015 a. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 7.9.2015]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/perustuki/Sivut/default.aspx>
- Tukihakuvuoden 2015 tavoitteelliset maksuajankohdat. 2015 o.[Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 31.1.2016]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/maksut-ja-valvonta/Documents/2015-maksuaikataulu.pdf>
- Täydentävät ehdot. Ei päiväystä b. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 7.9.2015]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/taydentavat-ehdot/Sivut/Taydentavat-ehdot.aspx>
- Täydentävät ehdot opas. 2015 c.[Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (MAVI). [Viitattu 7.9.2015]. Saatavana: <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/41/article-8113>
- Uusi ympäristökorvaus ja ravinteiden tasapainoinen käyttö, Mahdollisuuksiin kannattaa perehtyä. Tammikuu 2015 a. [Verkkajulkaisu]. Oulu: ProAgria, Risto Jokela. [Viitattu 9.3.2016]. Saatavana: http://www.proagriaoulu.fi/files/ymparistoagro/2015-tiedotteet/uusi_ymparistokorvaus_ja_ravinteiden_tasapainoinen_kaytto.pdf
- Yhteisen maatalouspolitiikan 2014-2020 seuranta- ja arviointikehys. 2015. [Verkkajulkaisu]. Luxemburg: Euroopan unionin julkaisu- ja tiedustelu. [Viitattu 3.9.2015]. Saatavana: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-2014-2020/monitoring-evaluation/leaflet-monitoring-evaluation-framework-cap-2014-2020_fi.pdf
- Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2013. 2013, I. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 6.11.2015]. Saatavana: http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Documents/Ymp%C3%A4rist%C3%B6tuen%20sitomusehdot%202005-2013/Ymparistotuen_sitomusehdot_2013.pdf
- Ympäristökorvauksen sitomusehdot 2015. 2015, k. [Verkkajulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 19.10.2015]. Saatavana: <http://maaseutuvirasto.mobiezone.fi/zine/82/article-8324>

Ympäristökorvausjärjestelmä- mitä uutta tuo tulevalle kasvukaudelle? Ei päiväystä. [Verkojulkaisu]. Hämeen ELY-keskus: Minna Kolari. [Viitattu 13.10.2015]. Saatavana:

http://www.vyr.fi/www/fi/liitetiedostot/tapahtumat/viljelijaseminaari_2015/Kolari_Minna_HameenELY.pdf

Ympäristökorvaus. Päivitetty 8.10.2015 j. [Verkojulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 14.10.2015]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/viljelijä/Sivut/ymparistokorvaus.aspx>

Ympäristösitoumus 2015. Ei päiväystä r.[Verkojulkaisu]. Seinäjoki:Maaseutuvirasto (Mavi).[Viitattu 3.4.2016]. Saatavana: http://www.mavi.fi/fi/tuet-ja-palvelut/Documents/Ymparistositoumus_esitys.pdf

Ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen ensimmäinen erä maksuun syyskuussa. 23.8.2013 q. [Verkojulkaisu]. Seinäjoki: Maaseutuvirasto (Mavi). [Viitattu 7.3.2016]. Saatavana: <http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/tiedotteet/2013/Sivut/Ymp%C3%A4rist%C3%B6tuen-ja-luonnonhaittakorvauksen-ensimm%C3%A4inen-er%C3%A4-maksuun-syyskuussa.aspx>

Ympäristötuki putoaa puoleen kotieläintiloilla. 5.1.2015.[Verkojulkaisu].Helsinki: Maaseudun tulevaisuus. [Viitattu 19.8.2016]. Saatavana: <http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/ymp%C3%A4rist%C3%B6tuki-putoaa-puoleen-kotiel%C3%A4intiloilla-1.78219>

10 LIITTEET

Liite 1. Kysymykset

Liite 2. Saatekirje

LIITE 1 Kysymykset

Taustakysymykset:

Viljelyala, ha _____

ikä, v _____

1. Perehdyttekö ympäristötuen ehtojen muutokseen etukäteen/ tukikauden vaihtuessa?
2. Millaisia käytännön muutoksia siirtyminen ympäristötuesta ympäristökorvaukseen on mukanaan tuonut tilallanne?
3. Onko lohko kohtaisten toimenpiteiden tarkentamisella ja kohdentamisella pystytty mielestänne huomioimaan aikaisempaa paremmin alueelliset ja lohko kohtaaiset olosuhteet?
4. Ovatko lannoitemäärät typen ja fosforin osalta olleet mielestänne sopivia satotasoon, sadon laatuun ja maan kasvukuntoon nähden?
5. Onko tukimäärä riittävä korvaamaan rajoitteista aiheutuvat kulut ja kustannukset, sekä tuomaan riittävää kannustusta työmäärään lisääntyessä?
6. Koetteko hyötyvänne esimerkiksi uusina asioina mukaan tulleista 5-vuotisesta viljelykiertosuunnitelmasta, peltomaan laatutestistä ja koulutus-päivästä/verkkotentistä riittävästi verraten työmäärään jota ne vaativat?
7. Millaisina näette tulevaisuuden näkymät ympäristökorvaukseen sitoutumisen osalta?

LIITE 2 Saatekirje

Hyvä maatalousyrittäjä,

Opiskelen Seinäjoen ammattikorkeakoulussa agrologiksi. Teen opinnäytetyötä aiheesta ympäristökorvausjärjestelmän vertailua kausilla 2007–2013 ja 2014–2020. Opinnäytetyön tavoitteena on vertailla ympäristötukea ja uutta ympäristökorvausta. Osana opinnäytetyötäni lähetän viljelijöille mielipidekyselyn, jonka tarkoituksena on selvittää viljelijöiden mielipiteitä muutoksesta.

Kyselyyn vastaaminen tapahtuu nimettömänä, vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja tietoja käytetään vain opinnäytetyöhöni.

Opinnäytetyöni on luettavissa Theseus- julkaisuarkistosta (theseus.fi) kevään 2017 aikana.

Vastausaikaa on 17.10.2016 saakka. Kyselyyn voi vastata joko suoraan sähköpostissa tai mukana olevaan liitteeseen.

Kiitos vastauksistanne!

Raisa Leppänen

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

raisa.leppanen@seamk.fi